

โครงการพัฒนารูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน  
ด้วยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายระดับอำเภอ  
โดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.)  
อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ  
ปีงบประมาณ 2566 – 2567

พชอ. ห้วยทับทัน จ.ศรีสะเกษ

อำเภอห้วยทับทัน  
จังหวัดศรีสะเกษ

## สารบัญ

	หน้า
บทนำ	
ข้อมูลทั่วไป	1
หมวด 1 ภาวะผู้นำ	12
การสร้างเป้าหมายร่วมกัน	
การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์	
หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์	13
หมวด 3 การมุ่งเน้นประชาชน	16
หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	18
หมวด 5 มุ่งเน้นบุคลากร	22
หมวดที่ 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ	26
หมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินงาน	22

พชอ. ห้วยทับทัน จ.ศรีสะเกษ

## บทนำ

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 ชื่ออำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

#### 1.2 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอห้วยทับทัน

##### ความเป็นมาของอำเภอห้วยทับทัน

เดิมเป็นตำบลหนึ่งในเขตอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ คำว่า “ห้วยทับทัน” สืบได้ความว่า ในสมัยรัชกาลที่ 1 เมื่อเจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์ เป็นกบฏต่อไทย ได้ยกกองทัพไปยึดเมืองราชสีมาเอาไว้ กองทัพทางกรุงเทพฯ ได้ยกติดตามกองทัพลาว ซึ่งปราศัยต่อกองกำลังคุณหญิงโมที่ทุ่งสัมฤทธิ์กองทัพไทย ส่วนหนึ่งได้ยกติดตามมาทันกองทัพลาวที่ลำห้วยแห่งนี้ จึงได้ชื่อว่า “ห้วยทัพทัน” เดิมน่าจะชื่อ “ห้วยทัพกัน” เพราะมีความหมายสอดคล้องตำนานเมืองศรีสะเกษมากกว่า แต่ในปัจจุบันเพี้ยนมาเป็น “ห้วยทับทัน” จากตำนานที่ว่าสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทย เมื่อพระเจ้าเอกทัศเสวยราชสมบัติอยู่นั้น ได้เกิดอาเพศ ช้างเผือกแตกโรงหนี แล้วมุ่งหน้ามาทางทิศตะวันออก มาถึงเขตดินแดนเขมรป่าดง (เขตจังหวัดศรีสะเกษและสุรินทร์ปัจจุบัน) พระเจ้าเอกทัศทรงให้ทหารนายกองออกตามจับช้างเผือก ขบวนทหารร่วมกับหัวหน้ากลุ่มชนชาวเขมรป่าดงที่ชำนาญการจับช้าง ออกตามจับช้างจน “มาทัน” ที่ลำธารแห่งหนึ่งปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอห้วยทับทัน จึงเห็นตัวช้างแต่ยังจับไม่ได้ ชาวบ้านจึงเรียกชื่อลำธารที่นายกองจับช้างตามมานั้นว่า ห้วยทัพทัน เพราะกองทัพตามจับช้างมาทันที่นั่น ช้างเผือกวิ่งหนีเลยไปทางทิศใต้ด้านเขาพนมดงรัก จึงไล่ติดตามจนจับช้างเผือกได้ที่เชิงเขาพนมดงรัก ในเขตอำเภอกันทรลักษ์ปัจจุบัน เมื่อนำช้างเผือกมาถึงหมู่บ้านใหญ่บ้านหนึ่งซึ่งเป็นตัวเมืองศรีสะเกษ ปัจจุบัน ช้างเผือกได้ล้มป่วยลง พอรักษาพยาบาลช้างจนหายแล้วจึงออกเดินทางนำช้างเผือกส่งถึงกรุงศรีอยุธยา ชาวบ้านเป็นชาวส่วยจึงเรียกหมู่บ้านนั้นว่า “บ้านเจียงอี” (ภาษาส่วย แปลว่า “บ้านช้างป่วย”) สืบมา และวัดในหมู่บ้านจึงได้ชื่อว่า “วัดเจียงอี”

บางพวกก็ว่า “ห้วยทับทัน” เกิดขึ้นในคราวศึกปราบฮ่อ สมัยรัชกาลที่ 5 ขบวนทัพที่จะยกไปปราบฮ่อได้มาที่พลับพลาที่ประทับแรมที่ต้นมะม่วงใหญ่ หน้าที่ว่าการอำเภอปัจจุบัน ทัพหน้าเป็นขบวนม้า ทัพหลังเป็นขบวนช้าง ทัพหลังได้เดินทางมาทันทัพหน้าที่บริเวณแห่งนี้ จึงเรียกที่แห่งนี้เป็น “ลำห้วยทัพมาทันกัน” พุดไปพุดมาเพี้ยนไปเหลือแต่คำว่า ห้วยทับทัน

#### คำขวัญอำเภอห้วยทับทัน

“ไถ่อย่างไม้มะดันเลื่องลือ ขึ้นชื่อข้าวหอมมะลิมากมาย หลากหลายผ้าไหมลวดลายดี  
โครงการคุณมนุษย์โบราณพันปีนำศึกษา ปราสาทขอมโบราณตระการตา  
สืบสานนามผ้าเก็บย้อมมะเกลือ”



## ลักษณะที่ตั้ง

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองจันทร์	จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอปรารังค์กู๋	จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภออุทุมพรพิสัย	จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสำโรงทาบ	จังหวัดสุรินทร์

## เขตการปกครอง

อำเภอห้วยทับทันแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 6 ตำบล 82 หมู่บ้าน ได้แก่

1.	<u>ห้วยทับทัน</u>	8 หมู่บ้าน
2.	<u>เมืองหลวง</u>	14 หมู่บ้าน
3.	<u>กล้วยกว้าง</u>	13 หมู่บ้าน
4.	<u>ผักไหม</u>	17 หมู่บ้าน
5.	<u>จานแสนไชย</u>	13 หมู่บ้าน
6.	<u>ปราสาท</u>	16 หมู่บ้าน

## การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอห้วยทับทันประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7 แห่ง (เทศบาลตำบล 2 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง) ได้แก่

- เทศบาลตำบลห้วยทับทัน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลห้วยทับทัน เฉพาะหมู่ที่ 1, 2, 6-8
- เทศบาลตำบลจานแสนไชย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลจานแสนไชยทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทับทัน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลห้วยทับทัน เฉพาะหมู่ที่ 3-5
- องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองหลวง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเมืองหลวงทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลกล้วยกว้าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลกล้วยกว้างทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลผักไหม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลผักไหมทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาท ครอบคลุมพื้นที่ตำบลปราสาททั้งตำบล

### ประชากร

อำเภอห้วยทับทัน ประชากรทั้งหมด 43,032 คน แยกเป็นชาย 21,026 คน เป็นหญิง 22,006 คน

### ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง ป่าโปร่ง สลับทุ่งนา เนื้อดินส่วนใหญ่ เป็นดินร่วนปนทราย หน้าดินเป็นชั้นดินทราย ทำให้น้ำซึมผ่านได้เร็วไม่สามารถกักเก็บน้ำได้นาน มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมีหนองน้ำขนาดเล็กกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่จะมีน้ำขังเฉพาะฤดูฝน ในฤดูแล้งน้ำจะแห้งขอดและมีลำห้วยไหลผ่านจำนวน 2 สาย คือ

1.ลำห้วยวะ ที่มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาพนมดงรัก เขตอำเภอภูสิงห์ไหลผ่านมาเรื่อยๆ ผ่านตำบลตูม อำเภอปรางค์กู๋ ตำบลผักไหม ตำบลกล้วยกว้างและไหลลงสู่ห้วยสำราญต่อไป

2.ลำห้วยทับทัน ที่มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาพนมดงรัก เขตอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ไหลผ่านมาเรื่อยๆผ่านตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู๋ ตำบลผักไหม ตำบลจานแสนไชย ตำบลเมืองหลวงและไหลลงสู่ลำน้ำมูลต่อไป

### ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น

1. มีลำห้วยธรรมชาติอยู่จำนวน 2 สาย ได้แก่ ลำห้วยทับทันและลำห้วยวะ หนอง/บึง และอื่นๆ แหล่งน้ำส่วนใหญ่มีต้นเขินในหน้าแล้ง ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากนัก ประชาชนส่วนใหญ่จึงหันมาปลูกพืชบำรุงดิน ได้แก่พืชตระกูลถั่ว ถั่วเหลือง ถั่วพุ่มและปอเทือง นอกจากนี้ยังมีการปลูกกระเจี๊ยบหลังฤดูการทำนา

2. ทรัพยากรป่าไม้ จะมีป่าไม้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติส่วนมากจะเป็นไม้ทนน้ำเกิดตามลำห้วย ได้แก่ไม้มะดัน เป็นต้น

### ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอห้วยทับทัน มี 3 ฤดู ดังนี้

1. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ เดือนมีนาคม – พฤษภาคม
2. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ เดือนมิถุนายน – กันยายน
3. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ เดือนตุลาคม – กุมภาพันธ์

### การคมนาคม

#### ทางถนน

อำเภอห้วยทับทันมีถนนสายหลักคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 (นครราชสีมา-อุบลราชธานี) ซึ่งเชื่อมระหว่างห้วยทับทัน – เมืองสุรินทร์ ระยะทาง 64 กิโลเมตรและเชื่อมระหว่างห้วยทับทัน-เมืองศรีสะเกษ ระยะทาง 37 กิโลเมตร

#### ทางรถไฟ

อำเภอห้วยทับทันมีสถานีรถไฟประจำอำเภอคือสถานีรถไฟห้วยทับทัน โดยรถไฟเกือบทุกขบวน (ยกเว้นรถด่วนพิเศษอีสานวัตนาที่ 23/24 และรถด่วนพิเศษดีเซลรางที่ 21/22) จะหยุดรับ-ส่งผู้โดยสารที่สถานีนี้

### การสาธารณสุข

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอห้วยทับทัน

โรงพยาบาลห้วยทับทัน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 8 แห่ง

คลินิกแพทย์เอกชน 1 แห่ง

คลินิกพยาบาล 3 แห่ง

ร้านยาเอกชน 3 แห่ง

## การศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา สพม. 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนห้วยทับทันวิทยาคม (ตำบลห้วยทับทัน) และโรงเรียน  
ผักไหมวิทยานุกูล (ตำบลผักไหม)

โรงเรียนในสังกัด สพฐ. 28 แห่ง ได้แก่

โรงเรียนประถมศึกษา 23 แห่ง

1. โรงเรียนบ้านปะโต๊ะ (ตำบลปราสาท)
2. โรงเรียนบ้านหนองอาคุณ (ตำบลปราสาท)
3. โรงเรียนบ้านชะยูง (ตำบลปราสาท)
4. โรงเรียนบ้านห้วย (ตำบลปราสาท)
5. โรงเรียนอนุบาลห้วยทับทัน (ตำบลห้วยทับทัน)
6. โรงเรียนบ้านเทศบาล 1 (หนองสิมใหญ่) (ตำบลห้วยทับทัน)
7. โรงเรียนบ้านสร้างเรือ (ตำบลห้วยทับทัน)
8. โรงเรียนบ้านจ้งเอน (ตำบลเมืองหลวง)
9. โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น (ตำบลเมืองหลวง)
10. โรงเรียนบ้านหนองสะมอน (ตำบลเมืองหลวง)
11. โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (ตำบลเมืองหลวง)
12. โรงเรียนบ้านเมืองหลวง (ตำบลเมืองหลวง)
13. โรงเรียนบ้านกล้วยกว้าง (ตำบลกล้วยกว้าง)
14. โรงเรียนบ้านพอกหนองแซ้ (ตำบลกล้วยกว้าง)
15. โรงเรียนบ้านไพรพระยอม (ตำบลกล้วยกว้าง)
16. โรงเรียนบ้านไฮใหญ่ (ตำบลกล้วยกว้าง)
17. โรงเรียนบ้านพงสิม (ตำบลจานแสนไชย)
18. โรงเรียนบ้านจานแสนไชย (ตำบลจานแสนไชย)
19. โรงเรียนบ้านนาวนหนองแคน (ตำบลจานแสนไชย)
20. โรงเรียนบ้านตาทอง (ตำบลผักไหม)
21. โรงเรียนบ้านกระสังข์ (ตำบลผักไหม)
22. โรงเรียนบ้านกระเต็ล (ตำบลผักไหม)

โรงเรียนมัธยมศึกษาขยายโอกาส 5 แห่ง

23. โรงเรียนบ้านปราสาท (ตำบลปราสาท)
24. โรงเรียนบ้านอีสร้อย (ตำบลปราสาท)
25. โรงเรียนบ้านโทะ (ตำบลเมืองหลวง)
26. โรงเรียนบ้านบุยาว (ตำบลกล้วยกว้าง)
27. โรงเรียนบ้านนาทุ่ง (ตำบลผักไหม)
28. โรงเรียนบ้านพระวร (ตำบลจานแสนไชย)



### ศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

- วัด จำนวน 17 แห่ง
- สำนักสงฆ์ จำนวน 4 แห่ง
- ที่พักสงฆ์ จำนวน 16 แห่ง

### อาชีพของประชากร

การเกษตร พืชที่ปลูกได้แก่ ข้าว พริก และพืชผักต่างๆ เช่น มะม่วง มะพร้าว โดยปลูกไว้ ใกล้เคียง ที่พักอาศัยโดยมีจุดประสงค์เพื่อการบริโภคเป็นส่วนใหญ่มากกว่าจำหน่าย

ปศุสัตว์ สัตว์ที่นิยมเลี้ยงส่วนมากได้แก่ โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ ปลา เป็นต้นโดยส่วนมาก เลี้ยงปล่อยแบบธรรมชาติ สัตว์หากินเองตามหัวไร่ ปลายนา

ด้านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรม ส่วนมากจะเป็นการแปรรูปอาหารจากผลผลิตจากการเกษตร โดยกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มเลี้ยงไหมและกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มทำขนม กลุ่มโรงสีข้าวชุมชน เป็นต้น

ด้านการบริการ ส่วนมากจะเป็นกิจการภายในครัวเรือน ได้แก่ ร้านค้าชุมชน ปั้มน้ำมัน โรงสีข้าว ร้านค้าทั่วไป

### ธนาคารและสถาบันการเงิน

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ชกส.) สาขาห้วยทับทัน
- สหกรณ์อำเภอห้วยทับทัน

### รายได้

จะมีรายได้จากการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักและอาชีพเสริมภายในครัวเรือน เช่นการทอผ้าไหม ทำขนมและหัตถกรรมเถาวัลย์ประดิษฐ์ ประชาชน มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 36,852 บาท/คน /ปี

### การท่องเที่ยว

ปราสาทบ้านปราสาท (ห้วยทับทัน) ถูกสำรวจพบและขึ้นทะเบียนโบราณสถานของชาติใน พ.ศ. 2478 โดยตั้งอยู่ที่วัดปราสาทพนาราม บ้านปราสาท หมู่ที่ 12 ตำบลปราสาท อยู่ห่างจากตัวจังหวัดศรีสะเกษประมาณ 39 กิโลเมตร ตัวปราสาทประกอบด้วยปราสาทอิฐ 3 องค์ ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกันในแนวเหนือ-ใต้ มีกำแพงล้อมรอบพร้อมซุ้มประตู สันนิษฐานว่า เดิมมี 3 หรือ 4 ทิศ ปัจจุบันคงเหลือเพียงด้านทิศใต้เท่านั้น ก่อด้วยศิลาแลง ปราสาทองค์ที่ขนาบข้างขนาดเดียวกัน ได้รับการดัดแปลงรูปแบบไปมาก โดยเฉพาะส่วนหลังคาและประตู ซึ่งก่อทับหมดทุกด้าน ยังคงปรากฏกรอบประตูหินทรายและชิ้นส่วนทับหลังสลักภาพการกวนเกษียรสมุทรตกอยู่ ปราสาทแห่งนี้สร้างขึ้นตามความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ เป็นศิลปกรรมร่วมสมัยแบบบาปวน สมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 1 ราวพุทธศตวรรษที่ 16 และบูรณะมาแล้ว 3 ยุค กรมศิลปากรได้มีการขุดพบวัตถุโบราณคือ เทวรูปศิลาหินทราย ทับหลังพระอิศวรทรงโคอุศุภราช หรือโคนนทิ และ ทับหลังกุ่มาวตาร และในวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ได้สำรวจขุดพบ และโครงสร้างคูมมนุษย์โบราณอายุราว 3 พันปี ตั้งแต่ยุคหินใหม่ กำไลสำริด ภาชนะดินเผา ลูกปัดสี กระเบื้องเคลือบ กระดองเต่า ขวานสารที่กลายเป็นหิน



### ขนบธรรมเนียม ประเพณี

งานบุญประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ทำการสืบทอดเป็นเวลาอันยาวนานต่อเนื่องมาเป็นประจำทุกปี ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน/ตำบล

1. ประเพณีลอยกระทง ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12
2. ประเพณีบุญข้าวจี๋ นิยมทำในช่วงเดือน 3
3. ประเพณีบุญสงกรานต์ วันที่ 13 – 15 เดือน เมษายน
4. ประเพณีบุญผะเหวด ระหว่างเดือน 3 เดือน 4 ไปจนถึงกลางเดือน 5
5. ประเพณีบุญบั้งไฟ กำหนดจัดขึ้นในช่วงเดือน 6 ของทุกปี
6. ประเพณี (วันเข้าพรรษา) กำหนดในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8
7. ประเพณีบุญข้าวสาก ขึ้น 14 ค่ำ เดือน 10 ประเพณี บุญเดือน 10 อีสาน
8. ประเพณี (วันออกพรรษา) วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11
9. ประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง ระหว่างวันขึ้น 12 – 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี
10. ประเพณีตักบาตรเทโว วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี
11. ประเพณีบุญกฐิน เริ่มตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12

### ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

อำเภอห้วยทับทันมีผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง คือ ไก่ย่างไม้มะดัน ผลิตจากไก่พื้นเมืองสามสายเลือด ไข่ไม้ มะดันเป็นไม้เสียบไก่ รสชาติจะออกเปรี้ยวพอเหมาะกับสูตรเครื่องปรุง ลักษณะพิเศษคือการนำไม้มะดันที่ขึ้นตามธรรมชาติมาเหลาเสียบเป็นไม้ปักซึ่งต่างจากที่อื่น นอกจากนั้นยังมีผลิตภัณฑ์อีกอย่างหนึ่ง คือ เสื้อย้อมมะเกลือ เป็นเสื้อที่ผ่านกรรมวิธีการย้อมด้วยวิธีการพื้นบ้าน (แช่น้ำมะเกลือ)

### 1.2 สถานการณ์ปัญหาโรคและภัยสุขภาพของพื้นที่

การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุการจราจรทางถนนเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเสียชีวิตทั่วโลก และเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของผู้มีอายุ ระหว่าง 15-29 ปี อีกทั้งอุบัติเหตุการจราจรทางถนนยังเป็นภาระหนักทางเศรษฐกิจของประเทศและครอบครัวจากการประชุมสมัชชาใหญ่แห่ง สหประชาชาติ(WHO,2015) หนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) คือลดอัตราการเสียชีวิตและการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุการจราจรทางถนนให้ได้ครึ่งหนึ่งภายในปี พ.ศ. 2566 ถือเป็นความก้าวหน้าที่สำคัญต่อประเด็นความปลอดภัยทางถนน ประเทศไทยมีการเสียชีวิตจาก อุบัติเหตุทางถนนเป็นอันดับ 1 ของประเทศในอาเซียนและเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากประเทศลิเบียด้วย อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเท่ากับ 36.2 ต่อแสนประชากรเกี่ยวเนื่องกับการขับขี่รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 29.39 (ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน)

ช่วงเทศกาลของทุกปี เป็นช่วงที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน ประชาชนเดินทางกลับภูมิลำเนาเป็นจำนวนมาก ทำให้ปริมาณการใช้รถใช้ถนนเพิ่มมากขึ้นกว่าปกติและการดื่มสุราแล้วขับรถเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนจังหวัดศรีสะเกษ ช่วงเทศกาลปีใหม่ ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2559 – 2566 พบว่ามีอัตราการเสียชีวิตที่สูงทุกปี และปี 2566 อุบัติเหตุทางถนนจังหวัดศรีสะเกษ ช่วงเทศกาลปีใหม่ 2566 มีรายงานการเสียชีวิต 7 ราย บาดเจ็บ 525 ราย และอัตราส่วน เพศชายต่อหญิง อัตรา 1.72 : 1 เท่า พฤติกรรมเสี่ยงดื่มสุราแล้วขับขี ร้อยละ 27.15 ไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 83.53 พาหนะเกิดเหตุเป็น รถจักรยานยนต์มากที่สุด

ร้อยละ 82.10 ช่วงเวลาเกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ 16.00-20.00 น. ถนนที่เกิด เหตุเสียชีวิตมากที่สุดคือ ถนนใน อบต./หมู่บ้าน ร้อยละ 50.67

ข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนจังหวัดศรีสะเกษ ช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี 2566 ที่ผ่านมาพบว่า มีผู้บาดเจ็บ 464 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.72 เสียชีวิต 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.28 สำหรับอำเภอที่มีการบาดเจ็บสะสมสูงสุด เทียบกับเสียชีวิต 5 อันดับ ได้แก่ ห้วยทับทัน, วังหิน, ราษีไศล, กันทรารมย์และอุทุมพรพิสัย คิดเป็นร้อยละ 9.09, 7.69, 5.00, 2.38 และ 1.64 ตามลำดับ ผู้บาดเจ็บที่พบว่ามี การ ต้มแอลกอฮอล์ร้อยละ 27.02 ผู้ดื่มที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 11.81

ตารางที่แสดง ข้อมูลอำเภอที่มีการบาดเจ็บสะสมสูงสุดเทียบกับเสียชีวิต ช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี 2566

ที่	อำเภอ	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	ร้อยละ การเสียชีวิตจากการบาดเจ็บ
1	ห้วยทับทัน	10	1	9.09
2	วังหิน	12	1	7.69
3	ราษีไศล	19	1	5.00
4	กันทรารมย์	41	1	2.38
5	อุทุมพรพิสัย	60	1	1.64
6	กันทรลักษ์	80	1	1.23
7	เมืองศรีสะเกษ	80	0	0
8	ขุนหาญ	37	0	0
9	น้ำเกลี้ยง	20	0	0
10	ปรางค์กู่	18	0	0
11	ภูสิงห์	17	0	0
12	ไพรบึง	17	0	0
13	ศรีรัตนะ	13	0	0
14	พยุห์	9	0	0
15	โนนคูณ	8	0	0
16	ขุขันธ์	7	0	0
17	ห้วยทับทัน	6	0	0
18	เมืองจันทร์	4	0	0
19	ยางชุมน้อย	3	0	0
20	เบญจลักษ์	1	0	0
21	บึงบูรพ์	1	0	0
22	ศีลาลาด	1	0	0
	รวม	464	6	0

ที่มา : จากฐานข้อมูล ระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (Injury Surveillance : IS)

อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2566 พบว่ามีผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนถึง 113 ราย เสียชีวิต 1 ราย ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่า ร้อยละ 90 เกิดจากการใช้รถจักรยานยนต์พฤติกรรมการขับขี่ปลอดภัย พบว่า ไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 70 ต้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ร้อยละ 60 การเกิดอุบัติเหตุทางถนนแต่ละครั้งทำให้เกิดผลกระทบและความสูญเสียมากมาย ทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน สุขภาพกายสุขภาพใจ ครอบครัว สังคม วิธีการดำรงชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดกับวัยทำงานที่เป็นกำลังหลักสำคัญของครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจในครอบครัวขาดรายได้จากการบาดเจ็บพิการเสียชีวิตและปัญหาอื่นๆ ที่จะตามมาตลอดจนการเกิดภาวะพึ่งพิงทางสังคมต่อไปการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนที่ผ่านมามีได้ดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน อย่างไรก็ตามอุบัติเหตุทางถนนยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่ผ่านมามีพบว่าประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและถ้าจะให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรภาคีทุกภาคส่วนให้เข้ามามีบทบาทในการดูแลปัญหาอุบัติเหตุทางถนน การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนไม่ใช่เรื่องของหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง แต่ทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนโดยเฉพาะบทบาทของชุมชนจะเป็นพลังที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดความปลอดภัยทางถนน ทั้งนี้เนื่องจาก อุบัติเหตุทางถนนมีสาเหตุปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสภาพยานพาหนะสภาพถนนสภาพแวดล้อม สมรรถนะและพฤติกรรมของผู้ขับขี่ โดยเฉพาะพฤติกรรมกรบรีโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนควรคำนึงถึงความต้องการและความเหมาะสมของพื้นที่ จึงจะช่วยป้องกันและลดความรุนแรงที่เกิดจากอุบัติเหตุทางถนนได้

เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล ในการดำเนินการลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล จึงเตรียมความพร้อมในการรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้ขับรถ ใช้ถนน ในช่วงเทศกาลตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวม ในการปฏิบัติตนภายใต้กฎหมายอย่างเข้มงวด เพื่อเป็นการป้องปรามผู้กระทำความผิด ซึ่งจะช่วยลดจำนวนการสูญเสียต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่และประชาชนที่สัญจรไปมา

### แนวทางในการดำเนินงาน

1. การสร้างเครือข่ายชุมชนขับขี่ปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ
2. พัฒนาสมรรถนะภาคีเครือข่ายในด้านการขับขี่ปลอดภัย
3. การชี้เป้าและการจัดการจุดเสี่ยง
4. สร้าง มาตรการชุมชนขับขี่มีน้ำใจ รักษาวินัยจราจร
5. สร้างครอบครัวต้นแบบในการขับขี่ปลอดภัย
6. พัฒนาความร่วมมือใน 4 องค์กรหลัก ได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ ส่วนราชการ และประชาชน

การดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ได้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ อาศัยการสร้าง ความเข้าใจ และเสริมสร้างความร่วมมือ จากกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม คือ

สร้างบุคคลต้นแบบ เริ่มจากตนเอง คณะทำงานฯ และ อสม. ทุกคนจะต้องสวมหมวกกันน็อกทุกครั้งและปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด เพื่อให้คนในชุมชนเห็นเป็นตัวอย่าง

เคาะประตูบ้าน เน้นความเข้มข้นในช่วงก่อนเทศกาล คณะทำงาน อสม. ผู้นำชุมชน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน รพ.สต./เทศบาล จะร่วมกันเดินไปเคาะประตูบ้านทุกหลังคาเรือนเพื่อพูดคุยทำความเข้าใจและขอความร่วมมือในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนโดยเฉพาะบ้านที่มีกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กขี่มอเตอร์ไซด์หรือคนชอบดื่ม เป็นต้น ในช่วงแรกมีบ้างที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเพราะยังไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญ แต่คณะทำงานมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้ในปัจจุบันได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีร่วมกับภาคเอกชน ขอความร่วมมือร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาที่กฎหมายกำหนด ได้รับความร่วมมือจากร้านค้าเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีร้านค้าและบริษัทหลายแห่งให้การสนับสนุนการทำงานของจุดตรวจในช่วงเทศกาล เช่น สนับสนุนน้ำดื่ม อาหาร เป็นต้น

7. กำหนดพื้นที่ปลอดภัยทางถนนในโรงเรียน มีการจัดอบรมให้ความรู้กับนักเรียน ร่วมกันสร้างมาตรการความปลอดภัยทางถนนในโรงเรียน นำไปสู่การสร้างพื้นที่โรงเรียนปลอดภัย

8. กำหนดมาตรการทางสังคม หากลูกหลานบ้านไหนสร้างความเดือดร้อนในการขับขี่ เช่น ขับขี่เสียงดัง ตีมีดแล้วขับ จะมีการตักเตือน, ทำโทษหรือปรับผู้ปกครองตามความเหมาะสม โดยคณะกรรมการของแต่ละชุมชน ให้คนในครอบครัวได้ดูแลกันเอง หากพบคนเมาจะต้องถูกควบคุมให้อยู่ในจุดพักจนกว่าจะมีอาการหายเมาก็จะปล่อยตัวกลับ

9. คืบข้อมูลสู่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง การจัดการหลังการเกิดเหตุ การฝึกอบรมให้ความรู้แก่ อสม. อพปร. การช่วยเหลือเบื้องต้นประเมินอาการประสานขอความช่วยเหลือ 1669 กู้ชีพ การติดตามเยี่ยมผู้บาดเจ็บผู้พิการ รวมถึงการลงพื้นที่วิเคราะห์จุดเกิดเหตุค้นหาปัจจัยเสี่ยงแล้วนำข้อมูลมาใช้แก้ไขปัญหาของพื้นที่โดยชุมชนมีส่วนร่วมและ ในทุกเดือนจะมีการประชุมและสรุปตัวเลข เป็นการส่งต่อข้อมูลคืนให้กับชุมชน เพื่อใช้ในการวางแผนงานต่อไป ขณะนี้ในพื้นที่ยังคงดำเนินงานอยู่อย่างต่อเนื่องแม้จะไม่ใช้ในช่วงเทศกาลก็ตาม

### วิธีการปฏิบัติที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จเกิดจาก กระบวนการการมีส่วนร่วมโดยให้ชุมชนทบทวนปัญหาและมีเป้าหมายร่วมกันโดยภาคีเครือข่ายร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานในชุมชนส่งผลให้เกิดแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ปลอดภัยในชุมชน

### อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน

1. ในช่วงแรกมีบ้างที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเพราะยังไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญ แต่คณะทำงานมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้ในปัจจุบันได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
2. ผู้นำ/ผู้บริหาร (นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการ) หรือแกนนำคนทำงานที่เป็นภาคีเครือข่ายสำคัญ มีการโยกย้ายงาน ทำให้ต้องมาสร้างความเข้าใจใหม่ สื่อสาร เรียนรู้งาน สร้าง สัมพันธภาพกันใหม่
3. ระยะเวลากิจกรรมต้องปรับตามกลุ่มเป้าหมาย (นักเรียน-ปิดเทอม ชุมชน-เก็บเกี่ยวผลผลิต/ทำนา)

### ข้อเสนอแนะ

1. โครงสร้างการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ควรทำควบคู่ไปกับโครงสร้างการทำงานของ สปถ. อำเภอ
2. ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่ชีวิต คณะทำงานระดับอำเภอควรจัดทำคู่มือ แนวทางการป้องกันและแก้ไขดำเนินงานและกำหนดแผนงานทั้งในระยะสั้นและแผนระยะกลาง
3. ภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการบูรณาการงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่ชีวิต ทางถนนร่วมกัน โดยมีการกำหนดให้มีการสทบบงบประมาณ ทรัพยากร อุปกรณ์ เครื่องมือฯ ในการดำเนินงานร่วมกัน
4. หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนองค์ความรู้ร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

## หมวด 1 : ภาวะผู้นำ (Leadership)

### 1.1 การสร้างเป้าหมายร่วมกัน

อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.) ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อประเมินและถอดบทเรียนการดำเนินงาน โครงการพัฒนารูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนด้วยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายระดับอำเภอโดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ในการนี้คณะทำงานซึ่งมี นายอำเภอห้วยทับทัน เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ได้ดำเนินการจัดประชุม คณะทำงานและตัวแทนผู้เกี่ยวข้องจากเครือข่ายระดับอำเภอ ประกอบไปด้วย นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธร สาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้แทนสำนักงานบำรุงทาง ท้องถิ่นอำเภอ นายก อบต. และนายกเทศมนตรีตำบลทุกแห่ง ผู้แทนจากสำนักงานทางหลวงชนบท สำนักงานขนส่งจังหวัด บริษัทกลางฯ บริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนทิศทางการทำงานและมีคณะทำงานชุดปฏิบัติการ จากตัวแทนหน่วยงานดังกล่าว ร่วมกันกับตัวแทนจากชุมชนในแต่ละพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ภาคเอกชน ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน ร่วมกันถอดบทเรียนประเด็นวิธีการตั้งเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสารถ่ายทอดเป้าหมายสู่การปฏิบัติ ซึ่งสรุปได้ว่าการกำหนดเป้าหมายการดำเนินการยังขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในกลุ่มเยาวชน จากนั้นเลขานุการคณะกรรมการ พชอ. (สาธารณสุขอำเภอ) จึงได้นำสรุปผลการถอดบทเรียนนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการฯ ที่มีนายอำเภอเป็นประธานและที่ประชุมได้เห็นชอบให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ในการดำเนินงานต่อไป

1.2 การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Results based management) โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคคลภายในและภายนอกพื้นที่

เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นเป็นเป้าหมายที่มีการมุ่งเน้น หรือ มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจากการจราจรทางถนน สาธารณสุขอำเภอในฐานะเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกับโรงพยาบาลห้วยทับทัน ที่ทำการปกครองอำเภอห้วยทับทันและสถานีตำรวจภูธรห้วยทับทัน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ จึงได้นำสถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร การบาดเจ็บและเสียชีวิตในพื้นที่ สถานะสุขภาพของประชาชน ข้อมูลมูลค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลซึ่งคณะทำงานได้รวบรวมข้อมูลและเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ไปปรึกษาหารือกับ ฝ่ายแผนงาน และฝ่ายควบคุมโรคไม่ติดต่อของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ(สสส) โดยการจัดประชุมหารือกันที่ห้องประชุมของที่ว่าการอำเภอ และห้องประชุมเทศบาลห้วยทับทัน ซึ่งก็ได้รับการยืนยันว่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นเป็นเป้าหมายที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ได้รับคำแนะนำเรื่องอาจมีการเพิ่มเติมเป้าหมายในเรื่องการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและการสร้างเกราะกำลังใจให้เข้มแข็งแก่เยาวชน การสร้างกิจกรรมที่เพลิดเพลินและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชน เช่น กีฬา ดนตรี กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมจิตอาสา รวมทั้งการสร้างภาคีเครือข่ายเยาวชนต้นแบบเมาไม่ขับ ทั้งนี้การสื่อสารถ่ายทอดได้ให้ ตรงกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานในพื้นที่ ด้วยการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอหรือการสื่อสารทาง LINE Group ของกลุ่มต่างๆ ทั้งในและนอกพื้นที่ และให้ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ช่วยสื่อสารถ่ายทอดโดยการเล่าสู่กันฟังในที่ประชุมหรือที่ชุมนุม



## หมวด 2

### การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic plan) หรือ การวางแนวทางที่ทำให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ

แนวนโยบายการพัฒนาาระบบสุขภาพอำเภอ ผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เหตุผลและความสำคัญ มีดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน การพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน
2. เกิดการบูรณาการเป้าหมาย ทิศทางและยุทธศาสตร์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างเป็นองค์รวม
3. เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีพื้นที่เป็นฐานและประชาชนเป็นศูนย์กลาง
4. มีความเป็นเจ้าของภาวะการณ่นำร่วมกัน โดยบูรณาการและประสานความร่วมมือ ในการนำไปสู่ การสร้างเสริมให้บุคคล ครอบครัวและชุมชน
5. มีสุขภาพทางกาย จิต และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืนสืบไป

ในปีงบประมาณ 2566 พชอ.ห้วยทับทัน ได้จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการ ดำเนินงาน ครั้งที่ 1 ในวันที่ 18 กันยายน 2566 ณ ห้องประชุมที่ว่าการอำเภอห้วยทับทัน โดยมีการคืนข้อมูลผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ พชอ.ห้วยทับทัน ในปี 2566 ที่ผ่านมา รวมทั้งหารือนำเสนอข้อมูลปัญหาและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอห้วยทับทัน เมื่อพิจารณาร่วมกัน และได้เสนอความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันในประเด็นต่างๆ มติที่ประชุมได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาสุขภาพที่ต้อง ร่วมกันขับเคลื่อน ปี 2567 จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

1. การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
2. การแก้ไขปัญหาเสาพิศดในชุมชน
3. การดูแลรักษา ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเรื้อรัง (เบาหวาน ความดันโลหิตสูง) ในชุมชน และขอสรุปผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาในประเด็นเร่งด่วนดังต่อไปนี้

#### การดำเนินงานลดอุบัติเหตุทางถนน อำเภอห้วยทับทัน

จากการเฝ้าระวังสถานการณ์ ข้อมูลสถิติการบาดเจ็บและเสียชีวิตอุบัติเหตุการจราจรจาก งานข้อมูล อุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลห้วยทับทัน ในปี 2566 (วันที่ 1 มกราคม 2566 ถึง 31 ธันวาคม 2566 ) พบว่า มี ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน 139 ราย (377.32 ต่อแสนประชากร) เสียชีวิต จำนวน 1 ราย (3.02 ต่อ แสนประชากร) ซึ่งเสียชีวิตในเดือน เมษายน 2566 ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ผู้ที่ประสบอุบัติเหตุจากการจราจร ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 16 - 29 ปี ซึ่ง เป็นวัยรุ่นและวัยทำงาน โดยพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ จักรยานยนต์ และเกิดอุบัติเหตุใน ถนนทางหลวงชนบทมากที่สุด รองลงมาคือถนน อบต.,ถนนหมู่บ้าน ส่วน ช่วงเวลาเกิดอุบัติเหตุมากที่สุดในช่วง 17.00 น.-20.00 น. จากปัญหาการสูญเสียดังกล่าว อำเภอห้วยทับทัน ได้ มีการดำเนินการโดยการนำเสนอสถิติ การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการจราจรเข้าสู่คณะกรรมการ พัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เกิดความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพพระดับอำเภอร่วมกัน ของทุกภาคส่วนและเชื่อมโยงกับศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนระดับอำเภอ (ศปถ.อำเภอ) ซึ่ง คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.) มีการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันการ บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนร่วมกับเครือข่าย อปท.เข้าร่วมปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉิน ทั้งหมด 5 หน่วยมีการ พัฒนาศักยภาพการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ มีการกำหนดจุดเสี่ยงร่วมกัน ทั้งหมด 52 จุดของอำเภอ นายอำเภอได้มีการสั่งการให้มีการดำเนินการ แก้ไขจุดเสี่ยงต่างๆโดย มอบหมายให้นายกองค้การบริหารส่วน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่จุดเสี่ยง ดำเนินการและจะมีการติดตามผลการดำเนินการทั้งในช่วงปกติและช่วงเทศกาล

มีการจัดประชุมถอดบทเรียนและระดมสมองเพื่อหาแนวทางการป้องกันและลดการบาดเจ็บทางถนนและได้มีการกำหนดมาตรการ เพื่อลดและป้องกันอุบัติเหตุจราจร อำเภอห้วยทับทันดังนี้

1. กำหนดเป็นวาระอำเภอ โดยกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาร่วมกันทุกภาคีเครือข่าย
2. มีการคืนข้อมูลสู่ชุมชน โดยการนำเสนอข้อมูลอุบัติเหตุจราจร นำเสนอจุดเสี่ยง ทั้งอำเภอในการประชุม พชอ.และการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ กำหนดผู้ใหญ่บ้านทุกเดือน
3. ประกาศถนนสีขาว ถนนปลอดภัย ในเส้นทางหลัก รวมถึงเส้นทางเสี่ยง และมีการสัญจรมาก
4. ประกาศใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจังและประชาสัมพันธ์ การใช้กฎหมายโดยเฉพาะการสวมหมวกนิรภัย ในเส้นทางหลัก ในสถานที่ราชการ ในโรงเรียน และ ในสถานพยาบาลทุกแห่ง
5. มีการเตรียมความพร้อมของทีม โดยการซ้อมแผนป้องกันอุบัติเหตุ ปีละ 1 ครั้ง

6.สรุปผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนภายใต้ศูนย์ป้องกันความปลอดภัยทางถนน อำเภอห้วยทับทัน ผ่านกลไกการขับเคลื่อนของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.) มีหลักในการดำเนินงาน ตามหลัก หลัก 6 P หลัก 6 E และ 9 หนูน กล่าวคือ

หลัก 6 P ประกอบด้วย

P1 = Plan การวางแผนร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่อำเภอห้วยทับทัน ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และงบประมาณในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

P2 = Public หน่วยงานที่ให้บริการสาธารณะในอำเภอห้วยทับทัน ต้องเข้ามาร่วมขับเคลื่อนและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้กำลัง อปพร. , กำหนดผู้ใหญ่บ้านใช้ชุด ชรบ. หมู่บ้าน, รพ.สต. ใช้กำลัง อสม.

P3 = People ประชาชนในอำเภอห้วยทับทันต้องปฏิบัติตามกฎจราจรและกฎหมายหมู่บ้าน

P4 = Perception สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ให้กับคนในตำบลว่ากำลังทำอะไรอยู่และต้องทำให้เขามีความรู้สึกตาม และตัดสินใจร่วมในสิ่งที่ทำ

P5 = Participation การมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงาน ประชาชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน แสดงความคิดเห็น หาวิธีการและแนวทางในการสร้างชุมชนให้ปลอดภัย

P6 = Partnership การเป็นหุ้นส่วน ต้องสร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของชุมชน โดยประชาชนและทุกส่วนราชการจะต้องรับรู้ เข้าใจ ในกฎกติกาของชุมชนและต้องร่วมรับผิดชอบในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุบนถนน หลัก 6 E ประกอบด้วย

E1 = Education จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้วินัยจราจรครอบคลุมทุกส่วน ในด้านการใช้รถใช้ถนนและกฎจราจร

E2 = Enforcement การบังคับใช้ “ธรรมนูญตำบล” ประชาชนต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับด้านความปลอดภัยทางถนน

E3 = Environment ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการใช้รถใช้ถนนได้อย่างปลอดภัย

E4 = Engineering การควบคุมและจัดการด้านความพร้อมของยานพาหนะให้มีความปลอดภัยในการขับขี่

E5 = Empowerment การเสริมพลังให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอุบัติเหตุทางถนน โดยให้ กู้ชีพ อปพร. อศจร. ชรบ. สถานศึกษา ร่วมรณรงค์ในช่วงเทศกาล

E6 = Evaluation มีการประเมินผล โดยมีคณะกรรมการและหน่วยงานภาครัฐจากสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดศรีสะเกษ ร่วมตรวจประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนระดับท้องถิ่น (ศปถ.อปท.)



## หลัก 9 หนุณ ประกอบด้วย

หนุณที่ 1 = ศูนย์กู้ชีพกู้ภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง เป็นหน่วยเคลื่อนที่เร็วในการเข้าให้ความช่วยเหลือ ซึ่งผ่านการฝึกอบรม มีความชำนาญและมีรถกู้ชีพกู้ภัย มีเครื่องมือพร้อมที่ได้มาตรฐาน

หนุณที่ 2 = อปพร. อำเภอห้วยทับทัน เป็นหน่วยจัดตั้งจุดอำนวยความสะดวกทางถนนในช่วงเทศกาล และเป็นหน่วยเคลื่อนที่เร็วเมื่อเกิดอุบัติเหตุทางถนน ช่วยอำนวยความสะดวกด้านการจราจร ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุซ้ำซ้อน

หนุณที่ 3 = กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหน่วยในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านชุมชน ในช่วงเทศกาลงานบุญ ประเพณี เป็นหน่วยที่บังคับใช้กฎหมายชุมชน

หนุณที่ 4 = โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นหน่วยอบรมให้ความรู้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และมี อสม. เป็นหน่วยเคลื่อนที่เร็วเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เป็นหน่วยประชาสัมพันธ์ทางด้านความปลอดภัยทางถนน โดยใช้ อสม. เป็นฐาน

หนุณที่ 5 = สถานศึกษา อบรมให้ความรู้และขับเคลื่อนกิจกรรมความปลอดภัยทางถนนในสถานศึกษา ให้กับนักเรียน เพื่อปลูกฝังวินัยจราจรให้เกิดขึ้นตั้งแต่เด็ก

หนุณที่ 6 = สถานีตำรวจภูธรห้วยทับทัน อสจร. ตชด. เป็นหน่วยอำนวยความสะดวกด้านการจราจร ดูแลความปลอดภัยทางถนน กวดขันวินัยจราจร เป็นหน่วยที่บังคับใช้กฎหมายในการขับขี่ยานพาหนะของประชาชน

หนุณที่ 7 = บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด สาขาศรีสะเกษ เป็นหน่วยขับเคลื่อนกิจกรรม พรบ. 100% ให้ความรู้และบริการเชิงรุกในการส่งเสริมให้ประชาชนทำประกันภัยภาคบังคับ

หนุณที่ 8 = สมาคมกู้ภัยศรีสะเกษ เป็นหน่วยที่เข้าช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและขับเคลื่อนกิจกรรม “ไฟชีวิต” ซ่อมแซม เปลี่ยนหลอดไฟรถจักรยานยนต์ให้กับประชาชนฟรีร่วมดูแลติดตามผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุทางถนนหลังรับการรักษาพยาบาล

หนุณที่ 9 = ทางหลวงศรีสะเกษ เป็นหน่วยที่ดูแลสภาพแวดล้อมของถนนให้มีความเหมาะสม และปลอดภัยต่อการขับขี่ตามหลักวิศวกรรม แก้ไขปัญหาจุดเสี่ยงในพื้นที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอห้วยทับทันและคณะทำงาน

### หมวด 3 การมุ่งเน้นประชาชน (People focus)

อำเภอห้วยทับทัน โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ซึ่งมีสำนักงานเลขานุการอยู่ที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอห้วยทับทัน มีระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริการประชาชนที่ทันสมัย รวดเร็วและเข้าถึงในทุกระดับในการสนับสนุนการแผนการแก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชนรวมทั้ง อุบัติเหตุจากการขับขี่บนท้องถนน ซึ่งเป็นประเด็นหลักในการแก้ไขปัญหาของอำเภอผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.) ที่มีนายอำเภอเป็นประธาน

การพัฒนารูปแบบการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน จึงยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องหารูปแบบการดำเนินงานเพื่อให้มีการดำเนินงานที่เข้าใจง่ายปฏิบัติได้จริง โดยประชาชนในชุมชน เพื่อประชาชนในชุมชนนั้นๆ เน้นให้ประชาชนมีการคิดวิเคราะห์ ร่วมกันหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ของตนเอง และแนวทางแก้ไขที่คิดว่าชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง รวมถึงแนวทางการแก้ไขที่ไม่สามารถดำเนินการได้แต่ต้องการความช่วยเหลือ การขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในชุมชน ในการดำเนินงานเพื่อลดจำนวนอุบัติเหตุทางถนนและจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตลงให้ได้มากที่สุด อำเภอห้วยทับทันจึงได้พัฒนารูปแบบการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ขึ้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนักรู้ได้ด้วยตนเองและช่วยกันป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยมุ่งที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการเสริมสร้างความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอห้วยทับทัน
2. พัฒนาให้เกิดพื้นที่ต้นแบบ
3. เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเองด้วยตัวเอง เกิดความตระหนักและจิตสำนึกในเรื่องความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
4. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุในชุมชน
5. เพื่อเป็นรูปแบบในการขยายการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ต่อไป

#### วิธีดำเนินการ

หลังจาก พชอ.ห้วยทับทัน ได้กำหนดประเด็นในการขับเคลื่อน ซึ่งประเด็นในการขับเคลื่อนลำดับแรกคือการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนและได้มีการแต่งตั้งอนุกรรมการรายประเด็นในการขับเคลื่อน โดยอนุกรรมการได้ดำเนินการภายใต้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนอำเภอห้วยทับทัน ซึ่งมีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชุมคณะทำงานศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนอำเภอห้วยทับทัน ทบทวนปรับปรุงคำสั่งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัยทางถนนให้เป็นปัจจุบัน โดยมีการแจ้งแก่ผู้ที่มีรายชื่อในคำสั่งคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดผลต่อความร่วมมือและสามารถดำเนินการได้จริง
2. รวบรวมข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุถนน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกัน
3. กำหนดการแบ่งพื้นที่

Red Zone คือ Zone high Risk High Volumn

Yellow Zone คือ High Volumn

Green Zone คือ Zone Low Risk Low Volumn

4. นำพื้นที่ high Risk High Volumn มากำหนดพื้นที่ ที่หวังผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน คือ
  - 4.1 ตัวผู้นำชุมชน(นายก อบต./ผอ.รพ.สต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อสม./องค์กรอื่นๆที่มีในหมู่บ้าน)มีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือ
  - 4.2 แกนนำในชุมชนให้ความร่วมมือ
  - 4.3 พื้นที่ที่เกิดปัญหาบ่อยและรุนแรงทั้งในช่วงปกติและช่วงเทศกาล
5. ประชุมคณะทำงานรอบที่สองเพื่อวางแผนการดำเนินงานลงชุมชน
6. นัดหมายผู้นำชุมชนและชาวบ้านจากพื้นที่เสี่ยงสูงเพื่อทำประชาคมหมู่บ้าน โดยภาคีเครือข่ายเข้าร่วมด้วยช่วยกัน
7. ประชุมชาวบ้านและแกนนำเพื่อกำหนดจุดเกิดเหตุและจุดเสี่ยงสำคัญในชุมชน ตามแนวทางการดำเนินงานของ ฮียาริโมเดล
8. ดำเนินการทำประชาคมหมู่บ้านที่เลือกพื้นที่ไว้และได้ทำการกำหนดจุดต่างๆไว้ในแผนที่เรียบร้อยแล้ว โดยให้แกนนำในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดในชุมชน สาเหตุการเกิดปัญหาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
9. สรุปแนวทางการดำเนินงานตามที่แกนนำชุมชนได้เสนอความคิดเห็นไว้ให้แกนนำดำเนินการในส่วนที่ชาวบ้านนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง เช่น การปรับภูมิทัศน์ข้างถนน การขีดสีตีเส้นการติดป้ายสัญลักษณ์เตือน รวมถึงการจัดตั้งด่านพ่อแม่(ด่านชุมชนในช่วงเทศกาลปีใหม่สงกรานต์หรืองานบุญใหญ่ในชุมชน
10. มีการดำเนินงานจัดตั้งด่านในชุมชนที่ชาวบ้านจัดตั้งขึ้นโดยมีศูนย์ความปลอดภัยทางถนนอำเภอห้วยทับทันเป็นพี่เลี้ยงในการดูแล การจัดตั้งและการดำเนินงาน รวมถึงการสรุป รวบรวมผลงาน
11. ประเมินผลการดำเนินงาน

## หมวด 4

### การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, analysis and knowledge management)

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.) อำเภอห้วยทับทัน ได้ดำเนินการทบทวนเพื่อประเมินผลการเก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพของอำเภอโดย มอบหมายให้สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลจาก สำนักงานสาธารณสุขอำเภอห้วยทับทัน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง และโรงพยาบาลห้วยทับทัน เพื่อหารือและนำเสนอข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลที่ได้ผลดี และวิธีการที่จำเป็นต้องปรับให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งสรุปบทเรียนได้คือ ข้อมูลไม่ครบถ้วน ถูกต้อง ตามหลักการวิเคราะห์ 6 มิติ และไม่มีการเรียงลำดับความสำคัญ กล่าวคือ ยังขาดข้อมูลที่สะท้อนขนาดปัญหาและแนวโน้มของปัญหาและการเปรียบเทียบกับค่ากลางย้อนหลังหรือเทียบกับเป้าหมายที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด จึงมีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการให้ได้ข้อมูลดังกล่าวมาอย่างครบถ้วนโดยให้ดำเนินการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานดำเนินการในครั้งนี

#### หัวข้อ 4.2 การจัดการความรู้ และการสร้างองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหา

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้ดำเนินการทบทวน ประเมินการจัดการความรู้ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจากการจราจร โดยสำนักงานสาธารณสุขอำเภอได้จัดประชุมคณะทำงานและผู้ร่วมดำเนินการในแต่ละแผน จากนั้นให้ผู้แทนแต่ละแผนฯ นำเสนอข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในประเด็นความรู้ทักษะการวิเคราะห์และคืนข้อมูลต่อผู้บริหาร โดยมีการอภิปรายและหาข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการรวบรวมความรู้ การถ่ายทอดความรู้ และการแบ่งปันความรู้ ว่าอะไรที่ได้ผลดีและอะไรที่ทำได้ยังไม่ดี และที่จำเป็นต้องปรับให้ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสรุปบทเรียนได้คือ ยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปฏิบัติและไม่มีการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อสร้างความมั่นใจในการนำเสนอและการสื่อสารกับผู้บริหาร จึงได้มีการจัดทำแผนฝึกปฏิบัติการเพื่อการดังกล่าวเพิ่มเติมโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มาเป็นผู้วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น และมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนเพื่อดำเนินการตามแผนดังกล่าว การดำเนินงานด้านการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน โดยผ่านการขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อำเภอห้วยทับทัน มีการคืนข้อมูลจำนวนอุบัติเหตุทางถนน ผ่านที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการและมีการแก้ไข จุดเสี่ยงในจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อย มีการนำข้อมูลสถิติการเกิดอุบัติเหตุในแต่ละเดือนและจำนวนการเกิดอุบัติเหตุมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและเฝ้าระวังในจุดเสี่ยงในถนนสายหลักและนำมาแก้ไข การดำเนินงานเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอห้วยทับทัน .ดำเนินการภายใต้แนวคิด 5 ส 5 เสาหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการความปลอดภัยทางถนน,สภาพถนน, ระบบการขนส่งทางบกที่มีความปลอดภัยมากขึ้น, ยานพาหนะ, ผู้ใช้รถใช้ถนนมีความปลอดภัยมากขึ้น, ระบบการดูแลรักษาผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น นอกจากนี้มีการดำเนินการ 10 มาตรการผ่านเกณฑ์ตำบลต้นแบบป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน มีการดำเนินงานตำบลต้นแบบเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน การแจ้งประสานทีม SRRT ออกสอบสวนเหตุและแจ้งพื้นที่เกิดอุบัติเหตุโดยใช้โปรแกรม Dashboard รณรงค์และประชาสัมพันธ์เรื่องการขับซึ่ปลอดภัย เคารพกฎจราจรและการป้องกันอุบัติเหตุร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โรงเรียนและชมรม อสม. ผลักดันให้เกิด “มาตรการองค์กร” ด้านความปลอดภัยทางถนนโดยการรณรงค์ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทำให้เกิดมาตรการองค์กรด้านความปลอดภัยทางถนน มีการติดตามความก้าวหน้า การขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยการจัดประชุมติดตามความก้าวหน้ากับหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง การประสานข้อมูล การติดตามข่าว

ที่สำคัญคือการจัดประชุมคณะทำงาน สรุปผลและวางแนวทางขับเคลื่อนต่อเนื่อง พร้อมกับการสื่อสารกับ สาธารณะครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี สนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและภาคประชาสังคมร่วมกับชุมชน ช่วยผลักดันการใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ให้เกิดแผนชุมชนด้านความปลอดภัย มาตรการทางสังคมและมาตรการท้องถิ่น เพื่อการขับเคลื่อน อย่างปลอดภัยและปฏิบัติได้จริง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน

แนวทางการสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุทางถนนจากการขับขี่ของอำเภอห้วยทับทัน

การที่ประชาชนขาดความรู้และความตระหนักในเรื่อง อุบัติเหตุทางถนนจากการขับขี่รถยนต์ พาหนะที่เกิดขึ้นจากเหตุไม่คาดคิดหรือเหตุบังเอิญที่เกิดจากความประมาท การกระทำที่ไม่ปลอดภัยของคน ไม่ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบหรือไม่มีความรู้ จนนำมาซึ่งความสูญเสียทางด้านร่างกาย ได้แก่ การเจ็บป่วย การพิการ การเสียชีวิต ความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจคือ ทรัพย์สินหรือรายได้จากการขาดกำลังใจในการทำงานและความ สูญเสียทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกต่างๆ เช่น ความเศร้าเสียใจ ความทุกข์ ความเจ็บปวดซึ่งสิ่งที่ไม่อาจ คำนวณหาค่าได้ การขาดความรู้และความตระหนักที่เป็นประสบการณ์ของการได้สัมผัสหรือได้รับรู้จากอุบัติเหตุ ที่เกิดขึ้นจริงซึ่งเมื่อไม่เคยเห็นเรื่องจริงของการเกิดอุบัติเหตุเป็นอย่างไร จึงไม่เกิดความรู้ความเข้าใจและความ ตระหนักในการที่จะปฏิบัติตามกฎจราจร

หนทางในการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม คือ การสร้างวิถีคิดและทัศนคติ ให้เกิดความรู้และความตระหนักต่ออุบัติเหตุจราจร โดยเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกและระเบียบวินัย ในการใช้รถใช้ ถนนอย่างปลอดภัย ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด ซึ่งจะช่วยปรับพฤติกรรม การขับขี่ของคน เสริมสร้างความปลอดภัยให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน รวมถึงเพื่อความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของ สังคมตลอดจนเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ โดยดำเนินการดังนี้

1. การเสนอแนะให้มีจุดประชาสัมพันธ์ตามบริเวณที่มีอัตราการเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นจุด เสี่ยงที่จะต้องประชาสัมพันธ์ตักเตือนผู้ขับขี่ให้ระมัดระวัง เช่น ป้ายเตือนให้ปฏิบัติตามกฎจราจร รวมถึงการตั้ง จุดตรวจเพื่อให้ผู้ขับขี่ได้ตระหนักอยู่เสมอในขณะขับขี่

2. การสร้างความตระหนักโดยการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ของสัญญาณจราจรที่ชัดเจน เช่น เขตห้าม แชนจะต้องแสดงสัญลักษณ์ให้ชัดเจนการตีเส้นทึบ การใช้ป้ายสัญญาณจราจร เป็นต้น หรือแม้กระทั่ง การใช้ อุปกรณ์ในการบังคับ เช่น การวางแนวกรวยยางหรือแผ่นกั้นแบ่งช่องจราจรในเขตห้ามแชน เป็นต้น

3. การให้ความรู้ด้านกฎหมายจราจรแก่ประชาชนในหมู่บ้านระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับตำบลและการ ให้ความรู้การจราจรกับนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาซึ่งปัจจุบันมีตัวชี้วัดตามโครงการให้ความรู้ 5 นาทีหน้า เสาร์เป็นการให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเพื่อให้นักเรียนทราบถึงกฎหมายเกี่ยวกับกฎจราจร โทษและ อันตรายที่จะเกิดขึ้น การให้ความรู้กับนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษานั้นมีประโยชน์มากเนื่องจากการ ดำเนินการดังกล่าวเป็นการปลูกฝังระเบียบวินัยการปฏิบัติตามข้อบังคับในการใช้รถใช้ถนนให้นักเรียนได้ ตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น หากมีการฝ่าฝืนกฎจราจรเพราะฉะนั้นการให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการ ปลูกฝังวินัยจราจรให้กับประชาชน

4. การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ว่าจะเป็นการตั้งจุดตรวจ กวดขันวินัย จราจรหรือการนำเทคโนโลยีด้านการจราจรมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ประชาชนเกิดความ ตระหนัก กับการปฏิบัติตามกฎหมายจราจร



## หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce focus)

### 5.1 แผนพัฒนาบุคลากรและทีมงานเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพ

กรอบการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนนระดับโลก ค.ศ. 2021 – 2030 ได้กล่าวถึงแนวทางที่จะนำไปสู่การดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนนที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องอาศัยรากฐานบริหารจัดการที่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เหนียวแน่น การบูรณาการแผนปฏิบัติงาน การมีงบประมาณและแหล่งทุนที่เพียงพอและเหมาะสม การมีกรอบกฎหมายด้านความปลอดภัยทางถนนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสากล รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่ทำงานในประเด็นด้านความปลอดภัยทางถนน ดังนั้น ในแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนนฉบับใหม่ พ.ศ. 2565-2570 จะยังคงต้องมุ่งเน้น การสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย โดยต่อยอด จากความสำเร็จของการดำเนินงานในช่วงแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนนฉบับที่ผ่านมา ทั้งนี้ แนวทาง การดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนารากฐานโครงสร้างการทำงาน ประกอบด้วยประเด็นด้านการจัดการ ความเร็ว การบริหารจัดการความปลอดภัยทางถนน ถนนและการสัญจรอย่างปลอดภัย ผู้ใช้รถใช้ถนน อย่างปลอดภัย การตอบสนองหลังเกิดอุบัติเหตุ การจัดการข้อมูล การติดตามและประเมินผลและการศึกษาวิจัยและการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงการสื่อสารสาธารณะ และการเข้าร่วมของชุมชน

ยุทธศาสตร์การพัฒนารากฐานโครงสร้างการทำงานด้านความปลอดภัยทางถนนเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาและเสริมสร้างรากฐานในการทำงานด้านความปลอดภัยทางถนนให้มีศักยภาพสูงขึ้น สามารถดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการลดปัญหาอุบัติเหตุทางถนนได้อย่างยั่งยืน โดยจะต้องมุ่งเน้นให้เกิด

ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งเป้าลดการเสียชีวิตและบาดเจ็บสาหัสของผู้ใช้รถใช้ถนน

โดยลดพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และเยาวชนและลดความเสี่ยงของอุบัติเหตุจากพฤติกรรมการขับขี่และการใช้อุปกรณ์ ความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสมซึ่งให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายด้วยการตั้งด่านตรวจเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนและมุ่งเน้นประเด็นการดำเนินงานด้านผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดมีส่วนสำคัญในการเพิ่มความตระหนักเกี่ยวกับวินัยจราจรของผู้ใช้รถใช้ถนนและช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนที่ร้ายแรง เช่น การขับขี่ขณะมีเมเมา การไม่สวมหมวกนิรภัย การไม่คาดเข็มขัดนิรภัย การใช้โทรศัพท์มือถือในขณะขับขี่ การขับขี่โดยไม่มีใบอนุญาต ขี่เป็นต้น โดยหนึ่งในรูปแบบของการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นรูปธรรมและก่อให้เกิดผลสำเร็จในการลดพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้รถใช้ถนน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยของยานพาหนะ

โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับมาตรฐานรถจักรยานยนต์ รวมถึงการเลือกซื้อและการใช้รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย การยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยของรถจักรยานยนต์และอุปกรณ์ส่วนควบพร้อมกับให้ความรู้ด้านมาตรฐานรถจักรยานยนต์และการใช้งานอย่างปลอดภัย ถ่ายทอดชุดข้อมูลความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย โดยเฉพาะทักษะในการขับขี่ที่พึงประสงค์ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยลดความผิดพลาดอันจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ ของผู้ขับขี่ขณะอยู่บนท้องถนนได้ จึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อสร้างทักษะดังกล่าวให้กับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในประเทศไทย อีกทั้งยังต้องมีการมุ่งให้ความรู้ในการโดยสาร

รถจักรยานยนต์ เป็นวงกว้างจนเกิดเป็นวัฒนธรรมความปลอดภัย เช่น จำนวนการบรรทุกผู้โดยสารที่เหมาะสม การใช้หมวกนิรภัยทุกครั้ง เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยของยานพาหนะ

โดยการลดความเร็วในการสัญจรบนถนนด้วยการใช้เทคโนโลยีและการแก้ไขจุดเสี่ยงในระดับพื้นที่ ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการความเร็วของผู้ใช้รถใช้ถนนด้วยหลากหลายมาตรการ ทั้งการติดตั้งกล้องตรวจจับความเร็ว การใช้เครื่องมือชะลอความเร็ว การใช้เครื่องมือชะลอความเร็ว การติดตั้ง ป้ายและสัญญาณเตือนการกำหนดจุดเสี่ยงเพื่อติดตั้งกล้องตรวจจับความเร็ว รวมทั้งการสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อประชาชนเกี่ยวกับการใช้ความเร็ว

## 5.2 สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดีและเกิดความร่วมมือในการป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.) ได้ดำเนินการทบทวน ประเมินแผนพัฒนาบุคลากรและเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขการเกิดอุบัติเหตุทางถนน โดยสำนักงานสาธารณสุขอำเภอได้จัดการประชุมคณะทำงานและผู้ร่วมดำเนินการในแต่ละแผน จากนั้นและนำเสนอข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในแต่ละแผนงาน โดยมีการอภิปรายและหาข้อสรุปเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ว่าอะไรที่ได้ผลดี อะไรที่ทำได้ยังไม่ดีและที่จำเป็นต้องปรับให้ได้มากขึ้น ซึ่งสรุปบทเรียนได้คือ ยังขาดการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะในเรื่องการวิเคราะห์สาเหตุหลักที่เป็นรากเง้าปัญหา จึงได้มีการจัดทำแผนฝึกปฏิบัติการเพื่อการดังกล่าวเพิ่มเติมโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มาเป็นผู้วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนเพื่อดำเนินการตามแผนดังกล่าว มีการอภิปรายและหาข้อสรุปว่า อะไรที่ทำได้ยังไม่ดี และที่จำเป็นต้องปรับให้ได้มากขึ้น ซึ่งสรุปบทเรียนได้คือ ยังไม่มีการกำหนดที่ชัดเจนว่าจะให้เครือข่ายและประชาชนร่วมทำอะไรในเรื่องอะไร จึงได้มีการปรับแผนปฏิบัติการเพื่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรค และภัยสุขภาพที่ชัดเจน โดยกำหนดให้ทุกกิจกรรมที่ดำเนินการต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนและเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การเสริมสร้างศักยภาพการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนของอำเภอห้วยทับทัน อนุกรรมการขับเคลื่อนประเด็นป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนอำเภอห้วยทับทันร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน รวมไปถึงหน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดเวทีการขับเคลื่อนการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนตำบลแบบมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิดกับคณะกรรมการชุมชน แกนนำชุมชน ตัวแทนชุมชน เพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์และจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน จากการทำประชาพิจารณ์สรุปว่าการเสริมสร้างศักยภาพด้านความปลอดภัยของการใช้รถใช้ถนน ดังต่อไปนี้

1. การสร้างองค์ความรู้คือ เป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มี ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้อง ถนนอย่างยั่งยืน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมด้วยการร่วมค้นหาปัญหาความต้องการของชุมชน วิเคราะห์ ศักยภาพของชุมชนและค้นหาภาคีหนุนเสริม การค้นหาทางเลือกในการจัดการปัญหา และกระบวนการค้นหา ภาคีหนุนเสริมกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งการทำข้อตกลงร่วมกันในการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นการ เสริมสร้างสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ (1) สร้างความตระหนักด้านอุบัติเหตุจากท้องถนน เน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ (2) สร้างเจตคติและจิตสำนึกด้านอุบัติเหตุบนท้องถนน เป็นการสร้างสติ ความรู้สึกรับผิดชอบในตัวเอง มนุษย์ และ (3) สร้างทักษะและการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนถนน เน้นเสริมสร้างทักษะในการแจกแจง วิเคราะห์ปัญหาค้นหาแนวทางในการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนถนน
2. การจัดทำแผนการดำเนินงาน คือแผนการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและ เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้ง 3 มิติ คือ มิติ ทางเศรษฐกิจ มิติทางสังคมและมิติ



ทางสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ตัวชี้วัดความสำเร็จและตัวบ่งชี้ของการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งลักษณะของแผนสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานและการป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ (District Road Traffic Injury : DRTI)

3. การสร้างคนและเครือข่าย คือ กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน ทำให้เกิด นักวิจัยชุมชน กลุ่มเยาวชนจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน แนวนร่วมจากชุมชนและภาคีการพัฒนาจากภายนอกชุมชนเพื่อหนุนเสริมการทำงานของชุมชนในลักษณะพหุภาคี สร้างกระบวนการเรียนรู้ การทำงานและกระบวนการสืบสานแบบมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีโดยมีชุมชนเป็นหลักด้วย การหนุนเสริมของภาคี พัฒนาสู่แนวทางที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนของการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน คือการนำแผนลงไปร่วมขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติจริงด้วยคนในชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่อยู่กับปัญหาและรู้เกี่ยวกับปัญหาของตนเองเป็นอย่างดีร่วมกับภาคีการพัฒนาพร้อมทั้งมีการประเมินผลการติดตามผลการดำเนินงานอย่างหลากหลาย มีการทบทวนและสรุปบทเรียนเชิงปฏิบัติการ นำไปสู่การปรับปรุงให้ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงต่อไปโดยการดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนและการหนุนเสริมของภาคีการพัฒนา

4. การสร้างคนและเครือข่าย คือ กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน ทำให้เกิด นักวิจัยชุมชน กลุ่มเยาวชนจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน แนวนร่วมจากชุมชนและภาคีการพัฒนาจากภายนอกชุมชนเพื่อหนุนเสริมการทำงานของชุมชนในลักษณะพหุภาคี สร้าง กระบวนการเรียนรู้ การทำงานและกระบวนการสืบสานแบบมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี โดยมีชุมชนเป็นหลักด้วย การหนุนเสริมของภาคี พัฒนาสู่แนวทางที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนของการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิต จากอุบัติเหตุบนท้องถนน คือการนำแผนลงไปร่วมขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติจริงด้วยคนในชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่อยู่กับ ปัญหา และรู้เกี่ยวกับปัญหาของตนเองเป็นอย่างดี ร่วมกับภาคีการพัฒนาพร้อมทั้งมีการประเมินผลการติดตาม ผลการดำเนินงานอย่างหลากหลาย มีการทบทวนและสรุปบทเรียนเชิงปฏิบัติการ นำไปสู่การปรับปรุงให้ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงต่อไป โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้ศักยภาพและความพร้อมของ ชุมชนและการหนุนเสริมของภาคีการพัฒนา

**หมวด 6**  
**การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ**  
**(Operational focus)**

**6.1 กระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ**

แนวทางการดำเนินงานจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน แบบมีส่วนร่วมของอำเภอห้วยทับทัน อนุกรรมการขับเคลื่อนประเด็น พอช. ของอำเภอห้วยทับทันร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในชุมชนและภาคีเครือข่ายได้จัดกิจกรรมที่ประชาชนจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน มีดังนี้

1. กิจกรรมการอบรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของชุมชนและค้นหาภาคีเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนอย่างยั่งยืนและการทำงานแบบมีส่วนร่วมด้วยการร่วมค้นหาปัญหาความต้องการของชุมชน วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนและค้นหาภาคีหนุนเสริม การค้นหาทางเลือกในการจัดการปัญหา และกระบวนการค้นหาภาคีหนุนเสริมกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งการทำข้อตกลงร่วมกันในการทำงานแบบมีส่วนร่วม จากการระดมความคิดเห็นร่วมกันกับ ประชาชนบ้านกุยเลอตอและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่าองค์กรที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการ จัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนประกอบด้วยองค์กรต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 บทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนงานป้องกันปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนของภาคีเครือข่ายบ้านกุยเลอตอ

ภาคีเครือข่าย	หน้าที่ในการขับเคลื่อนงาน
1. อสม.	- ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียง แจ้งข่าวร้าย กระจายข่าวดี ให้ความรู้เกี่ยวกับการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนในชุมชน
2. เทศบาล/อบต.	- ให้การสนับสนุนงบประมาณหนุนเสริม แผน / กิจกรรมโครงการป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนนในพื้นที่อำเภอห้วยทับทัน บรรจุเข้าแผนกิจกรรมประจำปีของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ชมรมนักสื่อสารประชาสัมพันธ์ลดอุบัติเหตุทางถนน	- ร่วมจัดทำแผนการลดอุบัติเหตุประจำตำบล จัดทำสื่อในรูปแบบต่างๆ ที่เข้ากับบริบทของท้องถิ่น ให้ชุมชนเข้าถึงสื่อได้ง่าย
4. สถานศึกษา	- สร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจาก อุบัติเหตุบนท้องถนนในโรงเรียนโดยประยุกต์เข้ากับวิชาที่ทำการเรียน การสอน
5. วัด	พระภิกษุสงฆ์เทศนาเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางถนนแก่ญาติโยมที่มาทำบุญ ตักบาตรในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนา

ภาคีเครือข่าย	หน้าที่ในการขับเคลื่อนงาน
6. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ทำการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจุดเสี่ยง GPS, GIS แผนที่, Spot map, ข้อมูลการสอบสวน สถิติ ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุตาม บุคคล เวลา สถานที่</li> <li>- เป็นพี่เลี้ยงในการดูแล ป้องกัน และรักษาผู้ประสบปัญหาการบาดเจ็บ และเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน</li> <li>- วิจัย สำรวจข้อมูลพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนของคนในชุมชนกุยเลอ ต่อเพื่อเป็นสถิติในการวิเคราะห์ปัญหาด้านอุบัติเหตุทางถนนของชุมชน</li> </ul>
7. ตำรวจภูธรห้วยทับทัน	<ul style="list-style-type: none"> <li>- จัดตั้งด่านเฝ้าระวังในชุมชน</li> <li>- บังคับใช้กฎหมาย</li> </ul>

2. กิจกรรมการจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ บนท้องถนนของชุมชนและพหุภาคี

จัดเวทีชาวบ้านระดมสมองร่วมกันโดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี (Technology Of Participation : TOP) เป็นกระบวนการในการค้นหาแผนงาน / กิจกรรม / โครงการที่ ชุมชนปรารถนาที่จะดำเนินการในการแก้ไขปัญห โดยคนใน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นจนจบกระบวนการ โดยการสร้างแผนการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ทั้งนี้ เพราะในกระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม คนทุกระดับในชุมชนและภาคีการพัฒนาจะต้องมากำหนดเป้าหมายและแนวทางการจัดการร่วมกันและแผนดังกล่าวสามารถ นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

3. การพัฒนาสู่ความยั่งยืน

หลังจากระดมสมองร่วมกันจัดทำแผนกิจกรรม/โครงการในการแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน จากการจัดทำแผนสุขภาพชุมชนเพื่อร่วมสานต่อขยายผลในการจัดทำโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล/เทศบาล ทั้งนี้ กลุ่มเยาวชนเป็นตัวแทนในการคัดเลือกโครงการและการจัดกิจกรรมดำเนินการชี้เป้าและแก้ไขจุดเสี่ยงในชุมชน สำรวจและเฝ้าระวังจุดเสี่ยงและการสะท้อนผล (Reflection) ในชุมชน ซึ่งเป็นการนำแผนลงไปร่วมขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติจริงด้วยการพึ่งตนเองของคนในชุมชน โดยการดำเนินการดังกล่าวอยู่ภายใต้ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนเอง และการหนุนเสริมของภาคี ซึ่งภาคีเครือข่ายเป็นเพียงผู้คอยอำนวยความสะดวกในการจัดเวทีและให้คำปรึกษาเท่านั้น เป็นการร่วมคิดโดยคนในชุมชน ร่วมทำโดยคนในชุมชนและเพื่อคนในชุมชนอย่างแท้จริง

6.2 การสร้างนวัตกรรมในการปรับปรุงผลผลิตกระบวนการ และการบริการ

ศักยภาพในการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ศักยภาพในการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจาก อุบัติเหตุบนท้องถนน เป็นไปในลักษณะ ชุมชนหรือภาคประชาชน เป็นผู้ริเริ่มบทบาทหลักในการขับเคลื่อนงานภายใต้แนวคิดการพัฒนาโดยอาศัยศักยภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีการพัฒนาทั้งทางภาครัฐบาลและสถาบันบันทางสังคมอื่นๆ มีบทบาทในการหนุนเสริมการทำงานของชุมชนบนฐานคิดที่ว่าต้องเชื่อมั่นว่า ชุมชนมีศักยภาพเพียงพอในการจัดการปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน และที่สำคัญ ต้องเคารพคนในชุมชนและชุมชนเป็นเจ้าของถนน

การดำเนินงานเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน อำเภอห้วยทับทัน

1. ดำเนินการภายใต้แนวคิด 5 ส 5 เสถหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการความปลอดภัยทาง ถนน, สภาพถนน, ระบบการขนส่งทางบกที่มีความปลอดภัยมากขึ้น,ยานพาหนะ, ผู้ใช้รถใช้ถนนมีความปลอดภัยมากขึ้น, ระบบการดูแลรักษาผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น นอกจากนี้มีการดำเนินการ 10 มาตรการผ่านเกณฑ์ตำบลต้นแบบและแบ่งกลุ่มจัดทำโรดแมป ตำบลต้นแบบป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

2. มีการดำเนินงานตำบลต้นแบบเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ในพื้นที่อำเภอห้วยทับทัน

3. การแจ้งประสานทีม SRRT ออกสอบสวนเหตุและแจ้งพื้นที่เกิดอุบัติเหตุโดยใช้โปรแกรม Dashboard

4. รณรงค์และประชาสัมพันธ์เรื่องการขับขี่ปลอดภัย เคารพกฎจราจรและการป้องกัน อุบัติเหตุร่วมกับเทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โรงเรียนและชมรม อสม. อำเภอ

มาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนน PONNAKAEW Model

ปัจจัย	ผู้รับผิดชอบ
P =People คน เสี่ยง	รพ./สาธารณสุข /ตำรวจ/มหาดไทย/อปท
O=Object รถเสี่ยง	มหาดไทย/อปท
N=Nature สิ่งแวดล้อมเสี่ยง	อปท.
N=Network ภาศึเครือข่าย	พชอ
A=Area ถนน,จุดเสี่ยง	อปท
K=Knowledge ความรู้ด้านการจราจร	ตำรวจ/มหาดไทย/กศน
A=Attitude ทศนคติ จิตสำนึก	ตำรวจ/มหาดไทย/กศน.
E=Emergencyการฟื้นคืนชีพ,การปฐมพยาบาล	รพ./สาธารณสุข/อปท
W=laWsการบังคับใช้กฎหมาย	ตำรวจ/มหาดไทย

ด้านชุมชน

แนวทางการดำเนินการเตรียมด้านชุมชน

1. มีการจัดทำประชาคมหมู่บ้านโดยมีมติเป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน ในการสร้าง มาตรการเพื่อป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในหมู่บ้าน

2. มีการคัดเลือกคนในหมู่บ้านให้มาช่วยป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในหมู่บ้าน ได้แก่ อพพร. ผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน จิตอาสา อสม. เป็นต้น

3. ประชุมคณะทำงานด้านชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน

4. คณะทำงานด้านชุมชน กำหนดจุดตั้งด่านในชุมชนที่สามารถสกัดกลุ่มเสี่ยงและอำนวยความสะดวกทางถนนให้ประชาชนในหมู่บ้าน

การตั้งด่านชุมชน(ด่านมีชีวิต)

คณะทำงานร่วมกันพิจารณาและกำหนดจุดตั้งด่านชุมชนในบริเวณทางเข้าออกชุมชนและถนนทางแยกที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในหมู่บ้าน รวมทั้งเฝ้าระวังป้องกันในงานบุญงานประเพณี ตักเตือนกลุ่มเสี่ยงหรือบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ไม่ให้มีการขับรถและกระทำผิดกฎจราจร

การติดตามการตั้งด่านชุมชน

คณะทำงานคืนข้อมูลสู่ชุมชน เน้นย้ำการป้องกันการบาดเจ็บ โดยให้ประชาชนเน้นปฏิบัติ ตามกฎจราจร เช่น เมาไม่ขับ ขับขี่ไม่เร็ว สวมหมวกกันน็อกและคาดเข็มขัดนิรภัยขณะขับขี่ ยานพาหนะ เป็นต้น

การดำเนินการรณรงค์ในช่วงเทศกาล ดังนี้

1 การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาล ระดับอำเภอ เพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน อำนาจการ ควบคุม กำกับ ดูแล ประสาน ตรวจสอบติดตามและปฏิบัติงานตามภารกิจ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเทศกาล

2 การตั้งจุดตรวจร่วม/ด่านตรวจร่วม บนเส้นทางสายหลัก สายรองและถนนในเขตชุมชนหมู่บ้าน โดยผู้อำนวยการศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนนอำเภอห้วยทับทัน ร่วมกับอำเภอ ตำรวจ ทหาร มูลนิธิอาสาสมัครและภาคประชาชนในการดำเนินการ ตั้งจุด/ด่านตรวจร่วมทั่วประเทศ ปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง โดยให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุด/ด่านตรวจร่วมอย่างน้อย 4 นาย

3 การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดประจำชุมชน หมู่บ้าน หน่วยงานหลักร่วมกับหัวหน้าชุมชน หมู่บ้าน ภาคประชาชน ทำการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดภายในและระหว่าง หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเบื้องต้น ในระดับพื้นที่โดยให้เน้นหนักในการควบคุมผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ทั้งนี้โดยใช้งบประมาณของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลและใช้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานภายในชุมชน หมู่บ้าน เช่น ข้าราชการ พนักงานของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง ผู้นำ ชุมชน และอาสาสมัครที่เป็นประชาชนในท้องถิ่นนั้น

4 การจัดตั้งหน่วยสนับสนุน และบริการประชาชน ได้แก่ เทศบาลตำบลโพธิ์ทอง โดย กำหนดโครงการ/กิจกรรม หน่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน จุดบริการ เพื่อดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุ ทางถนน ในช่วงเทศกาลให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

## หมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ (Results)

7.1 ความสำเร็จของการเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี เชื่อมโยงกับหมวด 1 ภาวะผู้นำ (ต้นแบบผู้บริหาร หรือ หน่วยงาน)

ปัจจัยนำเข้าที่สำคัญในการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน ประกอบด้วย

1. หน่วยงานในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย หน่วยงานหลัก ได้แก่ โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เทศบาล/อบต. สถานีตำรวจภูธร ผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัครสาธารณสุข
2. ความพร้อมของทรัพยากรบุคคลในการดำเนินกิจกรรม มีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ ตำบลเป็นแกนหลัก เจ้าหน้าที่เทศบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัครสาธารณสุข เป็นทีมงาน
3. ความพร้อมของงบประมาณการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านวิศวกรรมจราจร การตีเส้น จราจร การปรับปรุงทัศนวิสัยข้างทาง จากงบประมาณเทศบาล/อบต.ในพื้นที่ การปรับปรุงถนนจากแนวทางหลวง

กระบวนการดำเนินงาน (Process)

รูปแบบการขับเคลื่อนงานด้วยทีมงานชุมชน

“ในการขับเคลื่อนเราใช้สี่หน่วยงานหลัก เทศบาล/อบต. ตำรวจ ปกครอง กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ภาคประชาชน ประธานชมรม โรงเรียน รพ.สต. เทศบาล” เจ้าหน้าที่เทศบาล... โทรเมื่อไหร่ก็โอเค” เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล“

รูปแบบการขับเคลื่อนงานด้วย ศปถ.

“สิ่งสำคัญ คือ คำสั่งและนโยบายผู้บริหารและผู้บริหารต้องลงมาร่วมในการแก้ปัญหา” เจ้าหน้าที่เทศบาล/อบต. “ที่ได้รับมอบหมายงานและติดตามงาน คณะทำงานอย่างต่อเนื่อง ต้องมีรายงานและวาระสีบงาน จากคราวที่แล้ว”เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ “ปัญหาเฉพาะหน้าแก้ได้ แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาระยะยาวได้

ด้านการสื่อสาร/เชื่อมประสาน การสื่อสาร/เชื่อมประสานภายในทีมจะใช้กลุ่มไลน์ โทรศัพท์ หรือ ประชุมกลุ่มย่อย ส่วนการสื่อสารสู่ชุมชน ใช้เสียงตามสาย กลุ่มไลน์ Facebook การประชุมผ่านประชุมประจำเดือนของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) มีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นแกนหลักในการเชื่อมประสาน

สร้างกลไกคนทำงานหลัก

การสร้างทีมงานชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชน (Multidisciplinary and Community Participation) ถือว่าเป็นหัวใจหลักของการขับเคลื่อนระบบการป้องกันอุบัติเหตุโดยมีชุมชนเป็นฐาน ดำเนินการจัดประชุมแกนนำหลักและทีมงานชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสถานการณ์และความรุนแรงของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนและสร้างความเข้าใจถึงหลักการ แนวคิด และการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนน (Safe Community และ Safe System) และค้นหาแกนนำหลัก (Key Actor) ที่มีความสนใจ มีจิตอาสา (Attitude) มาร่วมเป็นทีมงานและเครือข่าย (Teamwork- Network) ซึ่งการสร้างกลไกคนทำงานหลักนี้ มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนนั้นๆ



### พัฒนาระบบข้อมูลชุมชน

ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนน รวมทั้งทรัพยากรต่างๆ ในชุมชน ถือเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถนำไปสร้างความตระหนักให้แก่คนในชุมชนในการแก้ไขปัญหาด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจากทุกภาคส่วน ดังนั้น ในการพัฒนาระบบข้อมูลชุมชนนั้น ทีมแกนนำหลักจะต้องมีส่วนในการขับเคลื่อนตั้งแต่เริ่มทบทวนต้นทุนด้านความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่ ลงพื้นที่สำรวจปัจจัยเสี่ยงและวิเคราะห์บริบทชุมชน สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุในชุมชน รวมถึงระบบข้อมูลเดิมในชุมชน โดยอาศัยแหล่งข้อมูลจากหน่วยงานในชุมชนที่มีอยู่ ได้แก่ โรงพยาบาลชุมชน สถานีตำรวจ หน่วยงานกู้ชีพกู้ภัย กลุ่มไลน์ของชุมชน กลุ่มไลน์ผู้บริหาร (รายงาน เคสอุบัติเหตุ) และ Facebook ของเทศบาล/อบต.

### กำหนดเป้าหมายและวางแผนปฏิบัติการ

ทีมแกนนำหลักและทีมชุมชนจะต้องนำข้อมูลชุมชนที่ได้มาร่วมกันวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาในพื้นที่ให้ชัดเจนมากขึ้น วิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง พื้นที่เสี่ยง แล้วนำปัญหามาจัดลำดับความสำคัญ (Priority) โดยเน้นความสนใจหรือความร่วมมือนใจ (Community concern) ของชุมชนและความง่ายในการแก้ปัญหา (Ease of management) จากนั้น จัดประชุมผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ทีมแกนนำหลักสะท้อนผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้และร่วมกันกำหนดเป้าหมาย พัฒนาแนวทาง/วิธีการดำเนินงาน (สุดคุ้ม : Cost effective) บนพื้นฐานทรัพยากรของชุมชนที่มีและวางแผนปฏิบัติการโดยเลือกมาตรการ/วิธีการที่มีความเป็นไปได้สูง มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนและคุ้มค่า มาดำเนินการก่อนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมพร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาตามแผนที่วางไว้

### ปฏิบัติตามแผน

ทีมแกนนำหลักและทีมชุมชนพร้อมเครือข่ายคนทำงานในชุมชนจากภาคส่วนต่าง ๆ ปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน (Action) ที่วางไว้ในขั้นตอนนี้ การดำเนินงานอาจไม่ได้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ทีมจะต้องมีการประชุมเพื่อปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับบริบทและทรัพยากรที่มีอยู่มากที่สุด ดังนั้น การเชื่อมประสานภายในทีมจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาช่องทางในการสื่อสารที่ง่ายและสะดวกในแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มทีมแกนนำหลักอาจจะใช้วิธีการสื่อสารผ่านกลุ่มไลน์ โทรศัพท์ หรือ ประชุมกลุ่มย่อย ส่วนการสื่อสารสู่ชุมชน อาจจะใช้เสียงตามสาย กลุ่มไลน์ Facebook การประชุมผ่าน ประชุมประจำเดือนของกลุ่ม อสม. โดยแต่ละช่องทางของการสื่อสารจะต้องมีการกำหนดแกนหลักในการเชื่อมประสาน

### ประเมินผล

การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาเป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญ ในขั้นตอนนี้ ทีมแกนนำหลักจะต้องมีการติดตามกระบวนการทำงานในแต่ละแผนปฏิบัติการเพื่อประเมินผลทั้งเชิงกระบวนการและ ผลลัพธ์ เพื่อนำสิ่งที่ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้มาสะท้อนให้ชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุและปรับแนวทางการดำเนินงาน สำหรับส่วนที่ดำเนินการได้ดีจะต้องมีการนำไปขยายผลด้วยการนำเสนอ ผลงานของทีมงานสู่ภายนอก (Present) ในเวที ศปถ.อำเภอ

## 7.2 ความสำเร็จของการสร้างผลผลิต (Outputs) ของโครงการเชื่อมโยงกับการลดโรค ลดภัยสุขภาพ เชื่อมโยงกับ หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (เพื่อสะท้อนคุณภาพของโครงการ)

ดำเนินการรวบรวมและเก็บข้อมูลในพื้นที่ วิเคราะห์ และนำเสนอปัญหาแก่ ผู้บริหารท้องถิ่น แก้ปัญหาพร้อมกัน เป็นการสร้างความมีส่วนร่วมของเครือข่ายในชุมชนตั้งแต่ระยะเริ่มต้น และใช้ข้อมูลสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของจังหวัดภูเก็ตมาเป็นจุดเริ่มเชื่อมโยงภาคีโดยมีทีมวิจัยร่วมกับทีม พี่เลี้ยงจังหวัดเป็นทีมพี่เลี้ยง (Facilitator) สนับสนุนด้านวิชาการและประสานงานในระดับจังหวัด การพัฒนาระบบการป้องกัน



อุบัติเหตุโดยมีชุมชนเป็นฐาน ปัจจัยสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของภาคี เครือข่ายมีทีมที่ความสนใจ/จิตอาสา (Core Team) มีการใช้สารสนเทศ มีการลำดับความสำคัญของปัญหา มีการคืนข้อมูลสู่ผู้บริหารและชุมชน ใช้ศักยภาพของพื้นที่ และมีทีมพี่เลี้ยงจังหวัดเป็นที่ปรึกษาเติมวิชาการ และหนุนเสริมเติมพลัง (Empowerment) ให้แก่ทีมงาน พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง รูปแบบนี้สามารถผลักดันให้ท้องถิ่นมีการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุและลดอัตราการเสียชีวิตจาก อุบัติเหตุทางถนนลงได้

กุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและการทำงานการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาคือ การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน คือ ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง “ภาคีเครือข่ายเป็นเรื่องสำคัญ เพราะทีมงานที่มีไม่สามารถทำได้ทุกอย่าง” เครือข่ายช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือและสื่อ ผ่านการประชุม การทดลองปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกจะเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมให้เครือข่ายนั้นมีพลังมากขึ้น เพราะการมีส่วนร่วม จะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากันและพึ่งพากันมากขึ้น นอกจากนี้ในระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะจะนำไปสู่การให้และการรับ รวมถึงการระดมทรัพยากรเพื่อให้ภารกิจที่เครือข่ายดำเนินการ ร่วมกันนั้นบรรลุถึงเป้าหมาย” โดยหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมใน การลดอุบัติเหตุได้จากหลายวิธี ทั้งจากการสร้างถนนที่ปลอดภัยรวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ข้างทาง เช่น การดูแลต้นไม้ การลดจุดอับสายตา การติดตั้งป้าย ไฟสัญญาณต่างๆ การตีเส้นจราจรฯ ปัจจัยสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มีทีมที่มีความสนใจ/จิตอาสา (Core Team) มีการใช้สารสนเทศ มีการลำดับความสำคัญของปัญหา มีการคืนข้อมูลสู่ผู้บริหารและชุมชน ใช้ศักยภาพของพื้นที่ และมีทีมพี่เลี้ยงจังหวัดเป็นที่ปรึกษา เติมวิชาการและหนุนเสริมเติมพลัง (Empowerment) ให้แก่ทีมงาน พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกระบวนการ แก้ปัญหาที่ประสบความสำเร็จในการใช้แนวทางการประยุกต์ 5 ส. 5 ข. : ขง เชื่อม แอร์ เซียร์ ซ้อน) ของนายแพทย์อนุชา เศรษฐเสถียรและปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภอโดยสำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค (2561) ซึ่งพบว่า การมีข้อมูลสารสนเทศที่ดีชี้เป้าประเด็นปัญหาได้ตรงประเด็น ประเมินผลได้ มีทีมที่มีใจ (Core Team) สร้างความคุ้นเคย สัมพันธ์ภาพที่ดี และดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรมจะสามารถทำให้มีการดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนในระดับท้องถิ่นได้

**7.3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีทัศนคติ และความรู้สึกร่วมต่อโครงการ** เชื่อมโยงกับ หมวด 3 การมุ่งเน้นประชาชน

ในการดำเนินการพัฒนาระบบการป้องกันอุบัติเหตุจากการมีส่วนร่วมของชุมชน เริ่มด้วยการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชนนำเสนอสถานการณ์ปัญหาอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอห้วยทับทันและสถานการณ์ปัญหา จากนั้นให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแต่ละตำบลชวนเชื่อมภาคีหน่วยงานหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหา มาร่วมเป็นทีมงานชุมชน จัดประชุมพัฒนาศักยภาพทีมงานชุมชนให้เข้าใจ หลักการแนวคิด การดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนนและให้ทีมงานชุมชนทบทวนต้นทุน หน่วยงาน คนทำงาน ที่ทำงานด้านความปลอดภัยทางถนนพร้อมทั้งทบทวนค่านิยมระบบข้อมูลในพื้นที่ร่วมกันวางแผนการรวบรวมข้อมูลและปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่หลังจากนั้นทีมงานชุมชนลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่สำรวจพฤติกรรมเสี่ยงและจุดเสี่ยงที่สำคัญ สำหรับการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคือการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ที่มีการปรับปรุงด้านวิศวกรรมจราจรและการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยโดยใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น เสริมด้วยงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีทีมวิจัยร่วมกับทีมพี่เลี้ยงจังหวัดเสริมวิชาการในเรื่อง เทคนิคการเลือกใช้สารสนเทศ การตั้งเป้าหมายและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา แก่ทีมงาน

ชุมชน ประสานงานผู้บริหารระดับจังหวัดและผู้เชี่ยวชาญในระดับจังหวัด และติดตามความก้าวหน้า เสริมพลัง แก่ทีมชุมชนอย่างต่อเนื่อง

#### 7.4 ผลผลิต ผลลัพธ์ และความยั่งยืน บทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ

จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากการขับขี่ทางถนน พบว่า ในปี พ.ศ. 2566 ข้อมูลตลอดทั้งปี อำเภอห้วยทับทัน มีจำนวนอุบัติเหตุเกิดขึ้น 113 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 1 ราย (เกิดในช่วงเทศกาลสงกรานต์) ลดลงจากปี พ.ศ. 2565 คิดเป็น ซึ่งมีผู้ได้รับบาดเจ็บ 129 คน ลดลงคิดเป็นร้อยละ 14.15 สำหรับปี พ.ศ.2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 22 มีนาคม 2567) พบว่า มีจำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากการขับขี่ทางถนน จำนวน 18 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต ซึ่งมีแนวโน้มลดลงโดยมีสาเหตุจากการไม่กระทำในสิ่งที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย เช่น การขับขี่เร็วเกินกำหนด ไม่เปลี่ยนช่องจราจรหรือแซงกะทันหัน ไม่ขับรถในระยาระยะกระชั้นชิดและมีพฤติกรรม การขับขี่ที่ปลอดภัยมากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการจัดการด้านชุมชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน คือ หลัก“4S”และ “SARIME” คือ Structure; แนวทางของผู้บริหารหรือผู้กำหนดมาตรการ ต้องมีการจัดโครงสร้างและแบ่งบทบาทหน้าที่บุคคลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการในด้านชุมชนให้ชัดเจน Support; การสนับสนุนงบประมาณตั้งแต่ค่าตอบแทนหรือเบี้ยเลี้ยงผู้ปฏิบัติงาน ค่าอาหารและเครื่องดื่มระหว่างปฏิบัติงาน สวัสดิการอื่นๆไปจนถึงทรัพยากร อุปกรณ์วัสดุ สิ่งของเครื่องมืออื่นๆที่จำเป็นในการจัดการด้านชุมชน อาทิ ไฟฟ้าส่องสว่าง ป้ายจุดตรวจ Skill; การเตรียมความพร้อมทักษะในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติการด้านชุมชน รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจและSupervise คือ การออกนิเทศหรือติดตามผลการจัดการด้านชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ในการดำเนินการพัฒนาระบบการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่ทางถนน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เริ่มด้วยการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชน นำเสนอสถานการณ์ปัญหาอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอห้วยทับทันและสถานการณ์ปัญหา จากนั้นให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแต่ละตำบลชวนเชื่อมภาคีหน่วยงานหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหา มาร่วมเป็นทีมงานชุมชน เมื่อได้ทีมงานชุมชน จัดประชุมพัฒนาศักยภาพทีมงานชุมชนให้เข้าใจ หลักการ แนวคิด การดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนน และให้ทีมงานชุมชนทบทวนต้นทุน หน่วยงาน คนทำงานที่ทำงานด้านความปลอดภัยทางถนนพร้อมทั้งทบทวน ค้นหาระบบข้อมูลในพื้นที่ ร่วมกันวางแผนการรวบรวมข้อมูลและปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่หลังจากนั้นทีมงานชุมชนลงพื้นที่รวบรวมข้อมูล สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ สำรวจพฤติกรรมเสี่ยงและจุดเสี่ยงที่สำคัญ

สำหรับการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ พบว่า พื้นที่ที่มีการปรับปรุงด้านวิศวกรรมจราจรและการส่งเสริมพฤติกรรมกรมการสวมหมวกนิรภัย โดยใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น เสริมด้วยงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในโครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอห้วยทับทัน ได้มีการนำข้อมูลสถิติการเกิดอุบัติเหตุในแต่ละเดือน และจำนวนการเกิดอุบัติเหตุมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและเฝ้าระวังในจุด เสี่ยงในถนนสายหลัก และนำมาแก้ไข เช่น 1) ติดป้ายแจ้งเตือนในจุดเสี่ยง ทำให้รถที่สัญจรไปมาชะลอความเร็วลง 2) มีการจัดทำป้ายเตือนทางเลี้ยวทางแยก ทางโค้ง ทางกลับรถ 3) มีการบัง ใช้ พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านค้าและสถานบันเทิง 4) ตำรวจมีการจัดตั้งจุดตรวจสกัด ความเร็วรถ และมีการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางถนนอย่างเข้มงวด 5) มีการขยายผลมาตรการด้าน การควบคุมและป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในสถานศึกษาในเขตอำเภอห้วยทับทัน มีการจัดตั้งด้านชุมชนเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ในช่วงเทศกาล เช่น งานปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ มีการเก็บสถิติ เปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังดำเนินการเพื่อประเมินผลการดำเนินงานและนำเสนอในที่ประชุม พขอ./ประชุมหัวหน้าส่วนราชการและกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือนทุกเดือน

## 7.5 ความสำเร็จของการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของโครงการ เชื่อมโยงกับหมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร

จากการเก็บข้อมูลในระหว่างดำเนินโครงการ ในปี พ.ศ. 2566 พบว่า สาเหตุหลักของการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน คือ พฤติกรรมการขับขี่ ที่พบว่า อัตราการสวมหมวกนิรภัยร้อยละ 28.9 ผู้โดยสารนั่งท้ายรถปิกอัพ ร้อยละ 70.2 ผู้ขับขี่ไม่เปิดไฟเลี้ยว ร้อยละ 7.4 และใช้ความเร็วเกินกำหนด ระบบการป้องกันอุบัติเหตุจากการมีส่วนร่วมของชุมชนอำเภอห้วยทับทัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ ที่สำคัญ คือ สร้างกลไกคนทำงานหลักพัฒนาระบบข้อมูลชุมชน กำหนดเป้าหมายและวางแผนปฏิบัติการ ปฏิบัติตามแผนและประเมินผลโดยปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงาน คือ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มีทีมที่ความสนใจ/จิตอาสา (Core Team) มีการใช้สารสนเทศมีการลำดับความสำคัญของปัญหา มีการคืนข้อมูลสู่ผู้บริหารและชุมชน ใช้ศักยภาพของพื้นที่และมีทีมพี่เลี้ยงจังหวัดเป็นที่ปรึกษา เติมวิชาการและหนุนเสริมเติมพลัง (Empowerment) ให้แก่ทีมงานพร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

บทบาทของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางถนนในชุมชน 7 ด้าน ได้แก่ (1) บทบาทด้านหน้าที่ของชุมชน (2) บทบาทด้านการรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ (3) บทบาทด้านการฝึกอบรมให้ความรู้ (4) บทบาทด้านการแจ้งข่าว (5) บทบาทด้านการแก้ไข (6) บทบาทด้านการประสานงาน และ (7) บทบาทด้านการสร้างเครือข่ายการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนน หมดนี้ เป็นการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การที่ผู้นำชุมชนสื่อสารข้อมูลด้านการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนผ่านหอกระจายข่าวให้กับประชาชนได้รับทราบทุกวัน ทั้งสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนน จุดที่เกิดอุบัติเหตุทางถนนและข้อมูลอื่น ๆ ส่งผลให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร และตระหนักถึงการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนมากขึ้น การสื่อสารความเสียงนับเป็นการสร้างแหล่งเรียนรู้ รณรงค์สร้างกระแส และความตระหนักด้านการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางถนน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และยอมรับมาตรการด้านกฎหมาย จำเป็นต้องมีการส่งเสริมความรู้ และพฤติกรรมขับขี่รถจักรยานยนต์ของเยาวชนอย่างจริงจัง ซึ่งต้องเป็นการฝึกทักษะคิดให้เยาวชนดูตัวเองออกบอกตัวเองได้ แก้ไขตัวเองเป็น เพื่อความปลอดภัยบนท้องถนน และเกิดผลต่อครอบครัว พร้อมกับการแก้ไขจุดเสี่ยงอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนให้ครบทุกจุดเสี่ยง ตลอดจนขับเคลื่อนมาตรการชุมชนอย่าง เนืองเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในชุมชนต่อไป

การส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายทราบและตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการแก้ไขปัญหาคือ พัฒนาศักยภาพทั้งทัศนคติ ความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ โดยการจัดอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาคือ ซึ่งยึดกลยุทธ์ 5ส.5ช.และนำเครื่องมือ 5 ชิ้น มาใช้เพื่อให้มองเห็นและแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางถนนเป็นระบบแบบองค์รวมได้มากขึ้น จนเกิดเป็นรูปแบบของการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนน ทั้ง 7 รูปแบบนั้น ถือเป็นการเริ่มต้นการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนที่ดี โดยทุกรูปแบบล้วนมีผลลัพธ์การดำเนินงานที่ส่งผลดีต่อชุมชน เป็นการสร้างกระแสให้ประชาชนตระหนักถึงความปลอดภัยทางถนนมากยิ่งขึ้น

## 7.6 ความสำเร็จของการดำเนินงานที่สามารถลดขั้นตอนการดำเนินงาน สร้างนวัตกรรม เชื่อมโยงกับหมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

รูปแบบของการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนอำเภอห้วยทับทัน โดยภาคีเครือข่ายร่วมกัน เชื่อมโยงปัญหาอุบัติเหตุทางถนนอย่างเป็นเหตุเป็นผล วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน สร้างรูปแบบ มาตรการในการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในชุมชน วางผลลัพธ์ที่ช่วยให้เดินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีรูปแบบการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนอำเภอห้วยทับทัน ได้แก่

- (1) การสร้างระเบียบชุมชน
- (2) ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์รณรงค์ลดการเกิดอุบัติเหตุทางถนน
- (3) ติดป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์การขับขี่ปลอดภัย
- (4) การอบรมแกนนำเยาวชนเพื่อการขับขี่ปลอดภัย
- (5) การอบรมนักเรียนสุภาพบุรุษไม่ซิ่ง เปิดโรงเรียน เปิดโรงรถ
- (6) งานศพ งานบุญปลอดเหล้า และ (7) การตัดต้นไม้ ปรับปรุงภูมิทัศน์ แก้ไขจุดเสี่ยงอุบัติเหตุทางถนนในชุมชน

ด้านผลการดำเนินงานเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนอำเภอห้วยทับทัน พบว่า ระเบียบชุมชน เรื่อง การป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนในตำบล/ชุมชน ได้ถูกสร้างขึ้น และประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้านโดยผู้นำชุมชนทุกวัน และป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์การขับขี่ปลอดภัย ได้ถูกติดตั้งไว้ทุกจุดตามความเห็นของภาคีเครือข่าย ทั้งป้ายเตือนลักษณะเส้นทางและการลดความเร็วตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนนและป้ายรณรงค์ห้ามซิ่งเร็ว เมาไม่ขับ ง่วงไม่ขับ โทรมไม่ขับ ต้องสวมหมวกนิรภัย และต้องคาดเข็มขัดนิรภัยในพื้นที่สำคัญต่างๆโดยภายหลังดำเนินงาน ไม่พบการเกิดอุบัติเหตุในจุดเสี่ยงที่ได้รับการติดป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์การขับขี่ปลอดภัย หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการขับขี่ปลอดภัย แกนนำเยาวชนมีความรู้ในการขับขี่ปลอดภัย

#### 7.7 ความสำเร็จของโครงการฯ ที่บรรลุผลลัพธ์ (Outcomes) ที่ต้องการซึ่งสะท้อนถึงสิ่งที่ชุมชนได้รับการแก้ไขปัญหาต่อโรคและภัยสุขภาพ

การพัฒนาระบบการป้องกันอุบัติเหตุจราจรทางถนนโดยใช้กลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต (พชอ.) อำเภอห้วยทับทัน) จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย

(1) การสร้างเครือข่ายคนทำงาน (Key Actor) เป็นการสร้างทีมงานชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของการขับเคลื่อนระบบการป้องกันอุบัติเหตุ โดยมีชุมชนเครือข่ายจำเป็นต้องเข้าไปเรียนรู้พื้นฐานและโครงสร้างของชุมชน ดำเนินการจัดประชุมแกนนำหลักและทีมงานชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสถานการณ์และความรุนแรงของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนและสร้างความเข้าใจถึงหลักการ แนวคิดและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนน

(2) การจัดการและพัฒนาระบบฐานข้อมูล ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนน รวมทั้งทรัพยากรต่างๆในชุมชนถือเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถนำไปสร้างความตระหนักให้แก่คนในชุมชน ในการแก้ไขปัญหาด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจากทุกภาคส่วน ดังนั้น การจัดการและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่มีแกนนำหลัก จะต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนตั้งแต่เริ่มทบทวนต้นทุนด้านความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่ ลงพื้นที่สำรวจปัจจัยเสี่ยง และวิเคราะห์บริบทชุมชน สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุในชุมชน รวมถึงระบบข้อมูลเดิมในชุมชนโดยอาศัยแหล่งข้อมูลจากหน่วยงานในชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ หน่วยกู้ชีพกู้ภัย กลุ่มไลน์ในชุมชน

(3) กำหนดเป้าหมายและวางแผนปฏิบัติการ ในขั้นตอนนี้ที่มีแกนนำหลักและทีมในชุมชนจะต้องนำข้อมูลชุมชนที่ได้มารวมกัน

(4) วิเคราะห์เชิงลึกเพื่อทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาในพื้นที่ให้ชัดเจนมากขึ้น วิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง พื้นที่เสี่ยง แล้วนำปัญหามาจัดลำดับ (Priority) โดยเน้นความสนใจหรือความร่วมมือของชุมชน และความง่ายในการแก้ปัญหา จากนั้นจัดประชุมผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ทีมแกนนำหลักสะท้อนผลการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้และร่วมกันกำหนดเป้าหมาย พัฒนาแนวทาง/วิธิดำเนินการ บนพื้นฐานทรัพยากรชุมชนที่มี และวางแผนปฏิบัติการโดยเลือกมาตรการ/วิธีการที่มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนและคุ้มค่ามาดำเนินการก่อนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ เป็นรูปธรรมพร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาตามแผนที่วางไว้



(5). ภาคปฏิบัติตามแผน ที่มีแกนนำหลักและที่มีชุมชนพร้อมเครือข่าย คนทำงานในชุมชนจากภาคส่วนต่างๆปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

(6) การประเมินผลการมีส่วนร่วม การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาเป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญ ในขั้นตอนนี้ที่มีแกนนำหลักจะต้องมีการติดตามกระบวนการทำงาน ในแต่ละแผนปฏิบัติการเพื่อประเมินผลทั้งเชิงกระบวนการและผลลัพธ์เพื่อนำสิ่งที่ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้มาสะท้อนให้ชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุและปรับแนวทางการดำเนินงาน สำหรับส่วนที่ดำเนินการได้ดีจะต้องมีการนำไปขยายผลด้วยการนำเสนอผลงานของทีมงานสู่ภายนอก ทั้งนี้การพัฒนาระบบการป้องกันอุบัติเหตุจากการมีส่วนร่วมของชุมชน การติดตามประเมินผล มีรายละเอียด ดังนี้

1.ด้านบริบทชุมชนและการวิเคราะห์ปัญหา พื้นที่ที่ไม่ติดกับถนนสายหลัก แต่ถนนในชุมชนก็มีทางแยกค่อนข้างเยอะ ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งมีแนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุทางถนนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยผู้ได้รับบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุทางถนน เพศชายเกิดอุบัติเหตุทางถนนสูงกว่าเพศหญิง รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุทางถนนสูงที่สุด ช่วงอายุที่เกิดอุบัติเหตุทางถนนสูงที่สุด คือ 15-19 ปีและช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุทางถนนสูงที่สุดคือ 18.00-19.00 น. การประชาคมสำรวจความคิดเห็นของชุมชนและการประมวลสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในชุมชนจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเครื่องมือ 5 ชั้น เครื่องมือ 5 ชั้น ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้สามารถมองเห็นและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนเป็นระบบแบบองค์รวมได้มากขึ้นและกลยุทธ์ 5ส. 5ช.เป็นแนวคิดที่ช่วยขับเคลื่อนพัฒนางานและพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อขับเคลื่อนกลไก ศปถ. ไปสู่ผลลัพธ์ของภาคีเครือข่าย พบว่าปัญหาอุบัติเหตุทางถนน มี 5 ปัญหาหลัก ได้แก่ (1) พฤติกรรมการขับรถเร็ว (2) พฤติกรรมการเด็กแวม/แต่งซิ่ง (3) พฤติกรรมเมาแล้วขับ(4) พฤติกรรมการไม่สวมหมวกนิรภัย และ(5) การไม่ปรับปรุงสภาพรถ เช่นซ่อมแซมไฟหน้า ไฟท้าย และไฟเลี้ยวโดยส่วนใหญ่เกิดในกลุ่มเยาวชน ส่วนการวิเคราะห์จุดเสี่ยงอุบัติเหตุทางถนนในชุมชน พบว่า มี 17 จุดเสี่ยง ซึ่งแต่ละจุดก็จะมีการแก้ไขที่แตกต่างกัน เช่น การตัดต้นไม้ ปรับปรุงภูมิทัศน์ ติดตั้งกระຈกนูน ติดตั้งไฟเตือน ติดตั้งเนินชะลอความเร็ว เป็นต้น

2. ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย จากการจัดกิจกรรมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ฉันเป็นใคร ต้องทำอะไร มีความสำคัญอย่างไร”พบว่า ภาคีเครือข่ายทราบและตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนมากขึ้น ภาคีเครือข่ายทุกคน ทุกฝ่าย ทุกหน้าที่มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหา โดยระหว่างการทำงานเห็นถึงการติดต่อประสานงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนกันและกัน ภาคีเครือข่ายร่วมกันเชื่อมโยงปัญหาอุบัติเหตุทางถนนอย่างเป็นเหตุเป็นผล วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน สร้างรูปแบบมาตรการในการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในชุมชน วางผลลัพธ์ที่ช่วยให้เดินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีรูปแบบการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในชุมชน

3. ด้านผลการดำเนินงานเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนน การป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ได้ถูกประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้านโดยผู้นำชุมชนทุกวัน พร้อมทั้งสื่อสารข้อมูลด้านการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนผ่านหอกระจายข่าวให้กับประชาชนได้รับทราบทุกวัน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนมากขึ้น ป้ายประชาสัมพันธ์ณรงค์การขับขี่ปลอดภัย ได้ถูกติดตั้งไว้ทุกจุดตามความเห็นของภาคีเครือข่าย ทั้งป้ายเตือนลักษณะเส้นทางและการลดความเร็วตามพื้นที่ต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนนและป้ายรณรงค์ห้ามขับรถเร็ว เมาไม่ขับ ง่วงไม่ขับ โทรมไม่ขับ ต้องสวมหมวกนิรภัย และต้องคาดเข็มขัดนิรภัยในพื้นที่สำคัญต่างๆโดยภายหลังดำเนินงาน ไม่พบการเกิดอุบัติเหตุในจุดเสี่ยงที่ได้รับการติด

ป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์การขับขีปลอดภัย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการขับขีปลอดภัยแก่แกนนำเยาวชนให้มีความรู้ในการขับขีปลอดภัย

การเข้าถึงชุมชนทั้งด้านข้อมูลเชิงพื้นที่และการมีส่วนร่วมของของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญซึ่งช่วยให้การดำเนินงานสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนที่แท้จริง ฉะนั้น การเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในชุมชนสร้างความรู้ และความตระหนักให้กับกลุ่มเป้าหมายจึงจำเป็นต้องเข้าถึงชุมชน โดยใช้เทคนิคที่หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่

พชอ. ห้วยทับทัน จ.ศรีสะเกษ

ภาคผนวก